

KYMEN JÄTELAUTAKUNTA

**SELVITYSTYÖ SAKO- JA UMPIKAIVOLIETTEIDEN
JÄTTEENKULJETUSJÄRJESTELMÄN NYKYTILASTA**

Copyright © Pöyry Finland Oy

Kaikki oikeudet pidätetään. Tätä asiakirjaa tai osaa siitä ei saa kopioida tai jäljentää missään muodossa ilman Pöyry Finland Oy:n antamaa kirjallista lupaa.

Copyright © Pöyry Finland Oy

Sisältö

1	JOHDANTO	5
2	NYKYTILA ALUEEN KUNNISSA	6
2.1	Yleistä nykyisistä kuljetusjärjestelmistä	6
2.1.1	Kuntien päätökset sopimusperusteisesta jätteenkuljetuksesta	6
2.1.2	Kuntien lausunnot jätehuoltoviranomaiselle	6
2.1.3	Ympäristönsuojeluviranomaiset	6
2.2	Sako- ja umpikaivojen tyhjennys ja lietteen kuljetus	7
2.2.1	Kuljetusyrietykset ja kuljetuskalusto	7
2.2.2	Kuljetusyrietysten rekisterit ja toimintaympäristö	7
2.2.3	Kiinteistöt ja lietemäärät	8
2.2.4	Kaivojen tyhjennysten tilaus ja ajojärjestelyt	10
2.2.5	Kaivojen tyhjennys	11
2.2.6	Kaivojen tyhjennysvälit	11
2.2.7	Sako- ja umpikaivolietteiden vastaanotto, käsittely sekä hyödyntäminen	11
2.2.8	Siirtoasiakirjat	12
2.3	Maksut ja laskutusjärjestelmät	12
2.3.1	Puhdistamoiden vastaanottotaksat	12
2.3.2	Lietteiden tyhjennystaksat ja yrietysten laskutusjärjestelmät	13
2.4	Viranomaiset, valvonta ja rekisterit	14
3	JÄTELAIN VAATIMUSTEN TÄYTTYMINEN NYKYTILANTEESSA	14
3.1	Jätelaki	14
3.1.1	Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus	14
3.1.2	Laatuvaatimukset ja niiden täytyminen	15
3.2	Kotitalouksien asema	15
3.2.1	Palvelun kattavuus	15
3.2.2	Hintojen kohtuullisuus ja hintaerot	16
3.3	Sopimusperusteisen kuljetusjärjestelmän ympäristövaikutukset	16
3.3.1	Liikennepäästöt	16
3.3.2	Muut ympäristövaikutukset	16
3.4	Kuljetusyrietysten asema	17
3.4.1	Keräys ja kuljetus liiketoimintana	17
3.4.2	Keskitetty kilpailutus	17
3.4.3	Raportointivelvoite	17
4	KUNTAKOHTAINEN TARKASTELU	18
4.1	Hamina	18
4.2	Iitti	18
4.3	Kotka	19
4.4	Kouvola	19
4.5	Lapinjärvi	20
4.6	Miehikkälä	20
4.7	Vironlahti	21
4.8	Pyhtää	21
4.9	Mäntyharju	22
5	YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET	22

Liitteet

Liite 1: Haastattelukysymykset ympäristönsuojeluviranomaisille

Liite 2: Haastattelukysymykset sako- ja umpikaivolietteiden vastaanottajille

Liite 3: Haastattelukysymykset sako- ja umpikaivolietteiden kuljetusyrityksille

1 JOHDANTO

Kesäkuussa 2011 annettu uusi jätelaki, edellyttää, että vanhan lain mukaiset sopimusperusteiset jätteenkuljetuspäätökset on arvioitava uudelleen. Laissa on kuvattu edellytykset jatkaa sopimusperusteisella järjestelmällä.

Jätelaki 646/2011 astui voimaan 1.5.2012. Laki velvoittaa kunnan, jossa on sopimusperusteinen jätteenkuljetus, tekemään päätöksen vuoden aikana lain voimaantulosta käytettävästä jätteenkuljetusjärjestelmästä. Jos päätöksellä siirrytään kiinteistön haltijan järjestämästä jätteenkuljetuksesta kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen, päätöksessä on määrättävä kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen lakkaamisesta, joka voi tapahtua aikaisintaan kolmen vuoden kuluttua päätöksen tekemisestä ja viimeistään viiden vuoden kuluessa lain voimaantulosta (JäteL 149 §).

Kymenlaakson alueella ja sen ympäristössä 9 kunnan jätelain määräämistä viranomaistehtävistä huolehtii Kymen Jätelautakunta. Lain määräämiin tehtäviin kuuluu mm. jätteenkuljetusjärjestelmistä päättäminen. Jätelautakunta voi päättää toimialueellaan vallalla olevan sopimusperusteisen järjestelmän jatkamisesta vain, jos laissa mainitut edellytykset täyttyvät. Lautakunta voi edellytysten täyttymisestä huolimatta halutessaan päättää sako- ja umpikaivolietteiden jätteenkuljetuksen siirtämisestä kunnan hoidettavaksi.

Jätelautakunnan toimialueella 8 kunnan alueella sako- ja umpikaivolietteiden kuljetus on järjestetty sopimusperusteisesti. Nämä kunnat ovat Kouvola, Kotka, Hamina, Iitti, Pyhtää, Lapinjärvi, Miehikkälä ja Virolahti. Mäntyharjulla sako- ja umpikaivolietteiden kuljetus on järjestetty kunnallisesti.

Sako- ja umpikaivolietteiden kuljetusjärjestelmän selvitystä varten haastateltiin kuntien alueella toimivia lietteiden kuljetusyrityksiä, kuntien ympäristönsuojeluviranomaisia sekä henkilökuntaa niillä jätevedenpuhdistamoilla, joihin sako- ja umpikaivolietteitä viedään. Lisäksi kartoitettiin olemassa olevia selvityksiä jäte- ja vesihuollon kehittämisestä Kymenlaakson alueella sekä haja-asutusalueen jätevesien kehittämishankkeista.

2 NYKYTILA ALUEEN KUNNISSA

2.1 Yleistä nykyisistä kuljetusjärjestelmistä

2.1.1 Kuntien päätökset sopimusperusteisesta jätteenkuljetuksesta

Kymen jätelautakunnan toimialueen kunnista vain Mäntyharjulla on tehty erikseen päätös sopimusperusteisesta jätteenkuljetuksesta sako- ja umpikaivolietteiden osalta.

Selvitystyötä varten haastatelluilla kuntien viranomaisilla ei ole tietoa onko virallisia päätöksiä tehty kuljetusjärjestelmistä sako- ja umpikaivolietteiden osalta. Yleisesti kunnissa on toimittu vallitsevan käytännön mukaisesti ja jätelautakunnan odotetaan uutena toimielimenä tekevän virallisen päätöksen kuljetuksen järjestämistavasta.

Sopimusperusteinen kuljetusjärjestelmä on pitkään ollut vallitseva käytäntö tarkastelualueen kunnissa.

2.1.2 Kuntien lausunnot jätehuoltoviranomaiselle

2.1.3 Ympäristönsuojeluviranomaiset

Kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille ei tule tietoja sako- ja umpikaivolietteiden kuljetusjärjestelmän toimivuudesta. Ympäristönsuojeluviranomaisiin otetaan pääosin yhteyttä sako- ja umpikaivolieteeasioissa vasta, kun ilmenee joitakin epäkohtia asioiden hoidossa. Tyypillisesti naapurit ilmoittavat hajuhaitoista tai jos esim. kaivoveden laadussa on ilmennyt ongelmia. Valituksia on tullut kaikkien kuntien alueella yleisesti ottaen hyvin vähän, vain muutamia viimeisen viiden vuoden aikana. Kaikissa kunnissa valituksia ei ole tullut joka vuosi. Lähinnä valitusten syynä on kaivojen ylivalunnat. Joissakin tapauksissa puutteet kaivojen tyhjennyksissä tai rakenteissa ovat tulleet esiin talousveden pilaantumisen yhteydessä. Näissä tapauksissa talousvesikaivoon on päässyt vettä läheisestä sakokaivosta tai jätevesien imeytysjärjestelmästä. Viranomaisille ei ole tullut tarkastuspyyntöjä väärin paikkoihin tyhjennetyistä lietteistä. Joitakin huhuja tapauksista on kantautunut viranomaisten tietoon. Haastattelujen yhteydessä tuli esiin ainoastaan yksittäistapaus, jossa viranomainen oli joutunut puuttumaan luvattomaan sakokaivojen tyhjentämiseen. Tapauksessa vanhempi maatalousyrittäjä oli tyhjentänyt sakokaivoja kyläyhteisön alueella ja levittänyt lietteen pellolle. Neuvottelujen jälkeen maatalousyrittäjä lopetti toiminnan.

Kaivon kunnan tarkkailu oli usean ympäristönsuojeluviranomaisen mielestä tärkeää ja kaivon omistajan tulisi ymmärtää omaa jätevesijärjestelmäänsä siten, että ympäristökuormitusta syntyisi mahdollisimman vähän. Lietteiden oikea-aikainen tyhjennys on avainasemassa koko kiinteistökohtaisen jätevesijärjestelmän toimivuuden kannalta.

Kuntien ympäristönsuojeluviranomaisten yleisenä mielipiteenä on, että nykyisellään sako- ja umpikaivolietteiden tyhjennysvelvoitteita ei pystytä valvomaan kiinteistöittäin, koska kunnan viranomaisella ei ole rekistereitä eikä resursseja. Toisaalta kaiken kattavaan valvontaan ei välttämättä nähdä olevan tarvetta ongelmien vähäisyydestä johtuen. Rekistereistä saatava käytännön hyöty olisi se, että voitaisi löytää väärinkäytökset helpommin ja keskittyä niiden hoitamiseen.

Nykyisellään valvonta kohdistuu yksittäisiin valitusten kautta esiin tuleviin tapauksiin. Yleisenä käsityksenä on, että sako- ja umpikaivolietteen keräys toimii nykyisin kohtuullisen hyvin, koska valituksia tulee vähän. Haastatteluissa esiin tuli myös se, että

nykyisin ihmiset melko herkästi ilmoittavat väärinkäytöksistä, jolloin ne myös tulevat viranomaisten tietoon.

2.2 Sako- ja umpikaivojen tyhjennys ja lietteen kuljetus

2.2.1 Kuljetusyritykset ja kuljetuskalusto

Selvitystyötä varten selvitettiin alueella toimivat sako- ja umpikaivolietteitä kuljettavat yritykset. Selvitystyön perusteella 9 kunnan alueella toimii noin 16 sako- ja umpikaivolietteiden kuljetusyrittäjää. Näistä kuljetusyrityksistä 14 haastateltiin liitteenä 3 olevan kyselylomakkeen pohjalta. Joidenkin kuljetusyritysten edustajiin ei saatu yhteyttä puhelimitse.

Haastatteluiden mukaan kuljetusyrityksien välillä on useissa kunnissa kilpailua, jolloin asiakas saa palvelua haluamaltaan yrittäjältä. Suurinta kilpailua on eteläisen ja keskisen Kymenlaakson alueella. Pohjoisosassa toimijoita on vähemmän, mutta kilpailua kuitenkin on myös tällä alueella. Muutamat yrittäjistä välttävät puuttumista asiakkaan kaivojen kunnossapitoon kilpailutilanteesta johtuen, jolloin kuljetusyrittäjä pelkää menettävänsä asiakkaita. Suurin osa yrittäjistä kuitenkin pyrkii valistamaan asiakkaita ja muutama yrittäjä tarjoaa myös kaivojen ja jätevesijärjestelmien kunnostuspalvelua, jolloin valistusta tehdään myös markkinointitarkoituksessa.

Kuljetusyrittäjiä toimii kunnissa pääosin 2-5 yrittäjää yhden kunnan alueella. Joissain kunnissa sako- ja umpikaivolietteiden kuljetukset ovat jakautuneet kuljettajan sijainnin mukaan ja tietyllä alueella toimii vain tietyt yrittäjät. Lähes kaikilta yrittäjiltä saa palvelua mihin aikaan hyvänsä, mutta isommat yritykset laskuttavat useammin kiirelisää tai kiirelisä on suurempi kuin pienemmällä yrittäjällä. Suuremmat yritykset ilmoittivat toimivansa vain arkipäivisin. Muiden kuljetusten järjestely vaikuttaa usein kiirellisen määräytymiseen.

Sako- ja umpikaivolietteiden kuljetukseen käytettävän kaluston koko vaihtelee ja säiliöiden koko on tyypillisesti 6-14 m³ välillä. Pienimpiin säiliöihin ei mahdu kuin yksi umpikaivosäiliön tyhjennys ja isoimmilla säiliöillä ei kannata ajaa yksittäisiä kaivojen tyhjennyksiä. Pienemmällä kuljetuskalustolla voidaan kuitenkin päästä paikkoihin, joihin isoilla kalustoilla ei pääse tien ahtauden tai tien huonon kantavuuden takia. Jotkin yrittäjät välttävät toimintaa joillakin alueilla tiestön ahtauden vuoksi ja toiset yrittäjät pyrkivät pitämään kalustonsa riittävän pienenä voidakseen palvella kaikkia asiakkaita. Erityisesti pohjoisessa Kymenlaaksossa, jossa on paljon loma-asutusta, teiden ahtauden vaikutus on korostunut toimintaan ja kaluston hankintaan.

Yritykset ovat uusineet kalustoaan 2000-luvulla ja jotkut ilmoittivat vaihtavansa autoa 5 vuoden välein. Lähes kaikki haastatellut yritykset ilmoittivat olevansa tulevaisuudessa varovaisia kaluston uusimisen suhteen lisääntyneestä kilpailusta ja kaivojen vähenemisestä johtuen sekä siitä, että ei voida olla varmoja viranomaispäätöksistä kuljetusten järjestämisen suhteen. Kun kalustoa uusitaan, tavallisesti siirretään nykyinen imu- ja säiliökalusto uuteen alustaan.

2.2.2 Kuljetusyritysten rekisterit ja toimintaympäristö

Kuljetusyrityksillä on vaihtelevia rekistereitä asiakkaistaan. Toisilla on sähköinen ohjelmisto asiakastietoja varten ja toisilla taas ainoastaan paperisia listoja asiakaskäynneistä. Kuljetusyritysten kirjanpito asiakkaista on lähinnä keskittynyt laskutusten tarpeita varten ja rekistereissä on vaihtelua asiakastiedoissa. Erityisesti

lietemäärät poikkeavat usein todellisesta, koska ne on merkitty kaivon koon mukaisesti, eikä mitattuun määrään perustuen.

Lakisääteisten tietojen toimitus koetaan joillakin pienemmillä kuljetusyrityksillä työlääksi ja viranomaisille toimitettavat tiedot joudutaan kokoamaan erikseen laskutusta palvelevista rekistereistä. Aina kuljetusyritysten rekistereistä saadut tiedot eivät vastaa valvonnan tarpeita. Useat kuljetusyritykset ovat pitäneet rekisteriä, mutta heillä on vaikeuksia saada lyhyessä ajassa lain vaatimia tietoja jäseneltynä, koska tietojen keräämistä ja arkistointimuotoa ei ole rakennettu palvelemaan viranomaisille toimitettavien tietojen muotoa. Suuremmilla yrityksillä on monipuolisemmat ohjelmistot käytössä tietojen toimittaminen ei vaadi kovin paljoa erillistä työtä. Haastatelluista kuljettajista suurin osa on kuitenkin halukkaita toimimaan mahdollisimman hyvin lain mukaisesti ja palvelemaan asiakasta jatkossakin hyvin.

Usean kunnan alueella sako- ja umpikaivolietteitä kuljettavien kuljetusyritysten työt ovat vähentyneet laajojen viemäröintihankkeiden seurauksena. Kun tiheästi asuttu alue viemäröidään, monta asiakasta poistuu ja tyhjennyspalvelua tarvitsevat kiinteistöt ovat yhä enemmän erillään toisistaan. Umpikaivojen lisääntyessä kuljetukset ovat myös joillakin alueilla lisääntyneet.

2.2.3 Kiinteistöt ja lietemäärät

Kiinteistöjen jätevesijärjestelmissä ja siten lietteiden määrässä ja koostumuksessa on eroja. Haastattelujen perusteella umpikaivot kiinteistöillä ovat yleistyneet viime vuosina. Lisäksi kiinteistöillä on sakokaivoja tai pienpuhdistamoita. Pienpuhdistamoilla on laitekohtaisia eroja, mutta erityisiä ongelmia erityyppisen kaivojen tyhjentämisessä ei tullut esiin. Kaikki kiinteistön omistajat eivät välttämättä tiedä järjestelmistään tarpeeksi ja kuljettajat ovat joutuneet selvittämään toimintaa omistajille. Joissakin tapauksissa omistajien ymmärtämättömyys laitteiston toiminnassa näkyy kuljettajien havainnon mukaan puhdistamon toiminnassa ja puhdistustehokkuudessa. Kiinteistöt ovat erilaisia ja joihinkin niistä pääsee vain tietyn tyyppisellä kalustolla. Nykyisin sellaisia kiinteistön omistajia, jotka haluavat ehdottomasti olla paikalla kaivoa tyhjennettäessä on vähän. Joidenkin vanhempien ihmisten kohdalla kaivon tyhjennys on sosiaalinen tapahtuma, johon liittyy juttutuokio kahvituksineen.

Sako- tai umpikaivon omistavien kiinteistöjen määrää pyrittiin selvittämään haastatteluiden ja olemassa olevien tutkimusten pohjalta. Kunnilla ei ole rekisteriä kiinteistöistä, joilla on sako- tai umpikaivo. Kuljetusyritysten ja lietettä vastaanottavien vesihuoltolaitosten rekisterit kiinteistöistä ovat vaihtelevia. Kymenlaakson alueella vesihuoltolaitoksilla ei ole rekistereitä sako- ja umpikaivoista, koska ne eivät laskuta suoraan lietteen käsittelyä kiinteistön haltijalta. Kuljetusyrityksellä on tiedot asiakkaasta, jolloin vesihuoltolaitos laskuttaa kuljettajaa määrästä ja kuljettaja laskuttaa kiinteistön omistajaa. Kuljetusyrityksen tiedot asiakkaasta vaihtelevat huomattavasti yritysten kesken.

Sako- ja umpikaivolietteiden osalta todettiin kiinteistörekisterien olevan puutteellisia, joten lietteiden kuljetusta kiinteistöiltä tutkittiin puhdistamoille vastaanotetun lietemäärän avulla ja hyödyntämällä Kaakkois-Suomen ympäristökeskukselle laaditun maakunnallisen vesihuollon kehittämissuunnitelman /1/ tietoja sekä Kaakkois-Suomen ja Päijät-Hämeen alueella toteutetun Neuvo-hankkeen yhteydessä kerättyjä tietoja/2/.

Lähtötietojen perusteella Kymenlaakson alueen kuntien asukkaista noin 84 % asuu viemäriverkkoon liittyneissä kiinteistöissä ja 16 % sen ulkopuolella. Tämän perusteella noin 31 000 asukasta asuu Kymenlaaksossa viemäriverkon ulkopuolella. Taulukossa 2.2.1 on eriteltyinä kuntakohtaisesti viemäriverkon ulkopuolella olevat asukkaat.

Taulukko 2.2.1. Viemäriverkon ulkopuolella olevat asukkaat

Kunta	Asukkaita	Viemäriverkossa			Viemäröinnin ulkopuolella		
	2012	Kiinteistöjä	asukkaita	%	Kiinteistöjä	asukkaita	%
Hamina	21394		16300	76		5094	24
Iitti	6966		5000	72		1966	28
Kotka	54904	8434	50800	93	2000	3800	7
Kouvola	87538						
Kouvola	30633		30327	99		306	1
Anjalankoski	16379		14414	88		1965	12
Elimäki	8199		7000	85		1199	15
Valkeala	11656		8000	69		3656	31
Jaala	1855		740	40		1115	60
Kuusankoski	19339		17985	93		1354	7
Lapinjärvi	2841		780	27		2061	73
Miehikkälä	2168		495	23		1673	77
Mäntyharju	6382		4100	64		2282	36
Pyhtää	5349	652	2700	50		2649	50
Vironlahti	3466		1175	34		2291	66
Yhteensä	191008		159815	84		31412	16

Jätevedenpuhdistamoilta saatujen tietojen perusteella vastaanotettujen sako- ja umpikaivolietteiden määrät ovat noin 68 000 m³/a. Lietemäärät vastaanottopaikoittain on esitetty taulukossa 2.2.2. Keskimäärin Kymenlaakson alueella syntyvien sako- ja umpikaivolietteiden määrä on vuodessa noin 2,6 m³/asukas. Sako- ja umpikaivolietteiden asukaskohtainen määrä vaihtelee suuresti lietteen kuiva-ainepitoisuuden vaihdellessa. Kun määrittelyn lähtökohtana käytetään kiintoainekuormitusta 80 g/as/d, muodostuu lietemääräksi 0,7-6 m³/asukas/a lietteen kiintoainepitoisuuden vaihdellessa 0,5-4 % /3/. Tämän perusteella Kymenlaakson alueen puhdistamoille vastaanotettujen lietteiden määrä vastaa likimain keskimääräistä viemäriverkon ulkopuolella asuvien asukkaiden tuottamaa lietemäärä. Luotettavaa keskimääräistä kuntakohtaista vertailua asukaskohtaisista lietemääristä on vaikea tehdä, koska lietteitä kuljetetaan kuntarajojen yli ja kaikissa kunnissa ei ole lietteen vastaanottoa. Tarkastelun perusteella pääosa syntyvistä sako- ja umpikaivolieteistä päättyy käsiteltäväksi asianmukaisesti jätevedenpuhdistamoilla.

Taulukko 2.2.2. Puhdistamoille ja vastaanottopaikoille vastaanotettujen sako- ja umpikaivolietteiden määrät

Kunta	Sako- ja umpikaivolietteiden vastaanotto	Määrä	
		m3/a	vuosi
Hamina	Nuutnimen puhdistamo	13931	2014
Iitti	Kausala	7800	2014*
	Vuolenkoski	2000	2015*
Kotka	Mussalon puhdistamo	14996	2014
Kouvola	Mäkikylän puhdistamo	-	2015*
	Akanoja , (Mäkikylä)	9357	2014
	Huhdanniemi	6536	2014
	Jaala	2500	Arvio
Lapinjärvi	Kirkonkylä	300	2014*
Miehikkälä	Hamina, Vironlahti	-	-
Mäntyharju	Keskuspuhdistamo	7000	2009
Pyhtää	Mussalo, Loviisan suunta	-	-
Vironlahti	Vaaherkangas	3401	2014
Yhteensä		67821	

*Kausalaan, Vuolenkoskelle ja Lapinjärvelle vastaanotettujen lietteiden määrät ovat arvioita. Kausalassa ja Lapinjärvellä ei vielä ole mittausta ja Vuolenkoskella mittaus on aloitettu kesäkuussa 2015. Mäkikylässä sako- ja umpikaivolietteiden vastaanotto on aloitettu kesällä 2015.

2.2.4 Kaivojen tyhjennysten tilaus ja ajojärjestelyt

Pääosa tarkastelualueen sako- ja umpikaivolietteiden tyhjennyksistä tilataan soittamalla kuljetusyrittäjälle. Usealle kuljetusyritykselle on muodostunut pitkäaikaisia asiakassuhteita kaivojen omistajiin, mutta vakiotyhjennysväliä käytetään silti suhteellisen vähän. Vakiotyhjennysvälin käyttöä on alle 20 % kuljettajien asiakkaista. Vakiotyhjennysväli on käytössä yleisimmin kiinteistöillä, joissa lietettä syntyy tavallista enemmän, kuten kahviloilla ja lomamajoitusyrityksissä. Kotitalouksista umpikaivoja tyhjennetään säännöllisemmin vakiovälillä kuin sakokaivoja.

Haastattelujen mukaan tarkkoja tyhjennyspäivämääriä voi olla hankalaa sopia, sillä yrittäjä saa usein soittoja kiinteistöiltä, joiden kaivot täytyy tyhjentää heti jonkin ongelman tai ylitäyttymisriskin takia. Monet kuljettajat pitävät 2-3 vuorokauden toimitusajaa tyhjennykselle ja jotkut yrittäjät perivät kiireellisää nopeammista tyhjennyksistä. Kaikki pienemmät yrittäjät pyrkivät kuitenkin nopeampiin toimituksiin kiireellisissä tapauksissa.

Tyhjennyksien tilauksen ollessa kiinteistön vastuulla kuljetusyrittäjä ei aina pysty yhdistelemään samalla alueella olevien kaivojen tyhjennyksiä. 2-3 vuorokauden toimitusajan avulla kuljettajat kuitenkin pyrkivät yhdistämään kuljetuksia. Joskus vierekkäisten kiinteistöjen kaivot saatetaan tyhjentää parin viikon välein, koska naapurikiinteistöt tilaavat tyhjennyspalvelun toisistaan riippumatta. Pienemmissä

kunnissa vierekkäisten kiinteistöjen kaivot tyhjentää haastatteluiden perusteella yleensä sama kuljetusyrittäjä kun taas isommissa kunnissa vaihtelua on enemmän. Kuljetusyritykset ovat pyrkineet taloudellisuuden takia yhdistelemään kuljetuksia, mutta varsinkin vuodenajasta riippuen ajomatkat pelkästään yhdelle tyhjennykselle voivat kasvaa huomattavasti.

Yleisesti kuljettajien kokemusten perusteella säännöllisen vakiovälein tapahtuvan tyhjennysten järjestäminen on käytännössä vaikeaa kiinteistöjen kaivojen tyhjennystarpeen suuresta vaihtelusta johtuen. Puolityhjän kaivon tyhjentäminen ei ole taloudellisesti eikä ympäristöllisesti kannattavaa. Taas tyhjennysväliä nopeammin täyttyneen kaivon tyhjennyksen tilaaminen täytyy olla helppoa ja asiakasystävällistä, jotta ympäristövahingoilta vältetään ja jätevesijärjestelmän toimivuus säilyy.

2.2.5 Kaivojen tyhjennys

Sako- ja umpikaivot tyhjennetään usein asiakkaan ollessa poissa kiinteistöltä. Useimmat kiinteistöt ovat nykyisille kuljetusyrittäjille tuttuja ja kaivon löytämisessä ei ole ongelmia. Kuljettaja tyhjentää sen kaivon, joka on tilattu tyhjennettäväksi. Kuljettajat antavat palautetta lietekaivon kunnosta yleensä vain, jos kaivo on erityisen huonossa kunnossa tai asiakas erikseen kysyy. Muuten palautetta annetaan tyypillisesti vain kaivojen kansien kunnosta sekä selkeistä rei'istä kaivoissa. Ongelmia tyhjennyksissä aiheuttavat tavallisesti kaivot, jotka ovat niin huonossa kunnossa, että niistä lähtee kiviä ja maa-ainesta lietteen mukaan. Tällöin usein kaivoa ei voida tyhjentää kokonaisuudessaan.

2.2.6 Kaivojen tyhjennysvälit

Kuljetusyritysten haastatteluiden mukaan lähes kaikki sellaiset kaivot, joita he tyhjentävät, tyhjennetään vähintään kerran vuodessa. Sakokaivojen yleinen tyhjennyskertojen lukumäärä on 1-3 kertaa vuodessa ja umpikaivojen 1-12 kertaa vuodessa. Jotkut kuljettajat kertoivat vastaan tulleen kaivoja joita ei ole tyhjennetty vuosiin. Tällaisten kaivojen määrä on kuljettajien mukaan vähentynyt vuosien saatossa, mutta yksittäisiä tapauksia on edelleen. Usea haastateltu kuljettaja kertoi, että yli vuoden kestäviä tyhjennysvälejä on kiinteistöillä joissa asuu iäkkäitä ihmisiä ja lietettä syntyy vähän. Tällöin sakokaivojen tyhjennysvälit venyvät, koska pakottavaa tarvetta tyhjennykselle ei ole.

Kuljettajat kertoivat yksittäistapauksista, joita on aiemmin tyhjennetty säännöllisesti, mutta jossakin vaiheessa kuljetus on viivästynyt. Usein on ilmennyt, että jokin toinen yrittäjä on käynyt tyhjentämässä kaivon. Tällaisilla kiinteistöillä on ollut myös näkyvissä epämääräisiä paperijäänteitä ja muuta likaa, mikä viittaisi kaivojen omatoimiseen tyhjentämiseen. Usein tapaukset liittyvät omistajien taloudellisiin vaikeuksiin ja säästöjä on etsitty muun muassa sakokaivojen tyhjennyksistä.

2.2.7 Sako- ja umpikaivolietteiden vastaanotto, käsittely sekä hyödyntäminen

Alueen lietteet käsitellään 6 tarkastelualueen puhdistamolla. Kuljetusyritykset toimivat myös kuntarajojen ylitse. Lietteiden määrä, joka viedään tarkasteltavista kunnista tarkastelualueen ulkopuolelle, ei ole tiedossa. Tarkastelualueen ulkopuolelle vietävien lietteiden määrä on todennäköisesti pieni, koska lietteiden vastaanottohinnat Kymenlaakson alueella ovat suhteellisen alhaiset. Jätevedenpuhdistamoiden kapasiteetti ei yleensä rajoita vastaanottopaikan valintaa. Yleisesti vastaanottopaikkana käytetään

kuljettavan omaa varikkoa lähimpänä olevaa paikkaa, johon kuljettajalla on sopimus lietteiden purkamisesta. Lähes kaikki purkupaikat ovat lukittuja ja kuljettajalla pitää olla avain tai erityinen purkukoodi purkamista varten. Kuljettajia laskutetaan purkamisen yhteydessä tapahtuvan automaattisen mittauksen perusteella. Tarkastelualueella ainoastaan kolmessa purkupisteessä ei ole mittausta, mutta ne on tarkoitus toteuttaa lähivuosien aikana.

Ongelmalliseksi kuljettajat kertoivat purkupisteiden vähentämisen, jolloin kuljetusmatkat pitenevät ja siten kustannukset kasvavat. Purkupisteiden väheneminen on lisännyt epätasa-arvoa asiakkaiden kesken, koska kuljettajat joutuvat siirtämään pidentyneiden kuljetusmatkojen aiheuttamia kustannuksia asiakaslaskutukseen.

Lietteiden runsasta ravinnesisältöä olisi mahdollista hyödyntää esimerkiksi pelloilla. Tässäkin tapauksessa liete on käsiteltävä esimerkiksi kalkkistabiloinnilla. Toiminta on luvanvaraista eikä sitä haastattelujen perusteella tehdä lainkaan. Maanviljelijät eivät haastattelujen perusteella mielellään vastaanota sako- ja umpikaivolietteitä. Kuljettajat arvioivat yleisesti, että syynä maanviljelijöiden haluttomuuteen vastaanottaa lietteitä ovat EU-säännökset, joilla säädellään tarkasti pelloille levitettäviä ravinteita ja niiden laatua. Riskiä maataloustukien menettämisestä ei haluta ottaa. Tämä osaltaan rajoittaa luvatonta lietteiden keräystä.

2.2.8 Siirtoasiakirjat

Jätteen haltijan on laadittava siirtoasiakirja sako- ja umpikaivolietteestä, joka siirretään ja luovutetaan asianmukaisen luvan omaavalle vastaanottajalle (JäteL 121 § ja 29 §). Käytännössä tämä tarkoittaa siirtoasiakirjan kulkemista kiinteistöltä kuljettajan kautta puhdistamolle.

Siirtoasiakirjassa on oltava valvonnan ja seurannan kannalta tarpeelliset tiedot jätteen lajista, laadusta, määrästä, alkuperästä, toimituspaikasta ja – päivämäärästä sekä kuljettajasta (JäteL 121 §).

Useat alueen kuljettajat laativat siirtoasiakirjat toimitettavaksi puhdistamoille. Jotkut kuljettajat laativat yhden siirtoasiakirjan kuorman tyhjennyksestä, jolloin samassa asiakirjassa on useamman kiinteistön lietteitä. Kun laskutusperusteena on tietty kaivokoko esim. alle 3 m³ kaivon tyhjennys, voi siirtoasiakirjassa ilmoitetun lietteen määrä olla suurempi kuin todellisuudessa on mitattu puretuksi puhdistamolle. Tämä on joissakin tapauksissa aiheuttanut hämmennystä kuljettajien ja puhdistamoiden välisessä laskutuksessa. Suuremmat yritykset ilmoittivat mittaavansa myös kuorman otetun lietteen määrän ja käyttävänsä yksityiskohtaisempaa asiakirjakäytäntöä.

2.3 Maksut ja laskutusjärjestelmät

2.3.1 Puhdistamoiden vastaanottotaksat

Tarkastelualueella vastaanottotaksat puhdistamoiden välillä vaihtelevat sakokaivolietteiden osalta 0–15 €/m³ (alv 0 %) välillä. Umpikaivolietteiden vastaanottotaksa on pääsääntöisesti sama, poikkeuksena on Mäntyharju. Taulukkoon 2.3.1 on koottu lietteiden vastaanottotaksat Kymenlaaksossa ja Loviisissa, jonne Lapinjärven ja Pyhtään alueen lietteitä viedään. Iitissä ei ole Kausalan puhdistamolla toistaiseksi mittausta ja siellä ei ole peritty vastaanottomaksua. Vuolenkoskella vastaanottomaksu on otettu käyttöön kesällä 2015.

Taulukko 2.3.1. Lietteiden vastaanottomaksut Kymenlaaksossa 2015 ja Loviisassa.

Vastaanotto	Sakokaivo	Umpikaivo	Tyhjennys	Ylim.työ	Kiireellisyys
(alv 0%)	€/m ³	€/m ³	€/kpl	€/kpl	€/kpl
Mäntyharju	12,0	6,0	64,8	26,2	59,0
Hamina	5,5	5,5	U	U	U
Kotka	5,5	5,5	U	U	U
Kouvola	5,0	5,0	U	U	U
Iitti, Kausala	0	0	U	U	U
Iitti, Vuolenkoski	3,03	3,03			
Lapinjärvi *)	15	15	U	U	U
Loviisa	7,68	7,68	U	U	U

U= urakoitsijan hinnoittelu, *) kuljettajan ilmoittama hinta

Lietteen vastaanottotaksa asettaa kuljetusyritykset ja kaivojen omistajat jossakin määrin epätasa-arvoiseen asemaan alueellisen jätehuoltoviranomaisen toiminta-alueella. Sakokaivolietteen vastaanottomaksu 3 m³ kaivosta vaihtelee 16-45 euroa.

Haastatteluiden perusteella suurin osa kuljettajista valitsee puhdistamon, joka sijaitsee lähimpänä eikä vastaanottotaksa ole merkitsevä asia. Iitin toistaiseksi halvempi taksa on hieman ohjannut purkupaikan valintaa.

2.3.2 Lietteiden tyhjennystaksat ja yritysten laskutusjärjestelmät

Kuljettajien käyttämät laskutusjärjestelmät eroavat toisistaan. Toisilla kuljettajilla lasku lähetetään aina postitse, kun taas toiset voivat jättää laskun suoraan asiakkaalle. Asiakastiedoissa on myös kuljettajien välillä eroja. Toisilla kaikki asiakastiedot ovat sähköisessä muodossa laskutusohjelmassa ja toisilla vain paperilla. Kuljettajien järjestelmät ovat kuitenkin keskittyneet laskutukseen eikä yksityiskohtaisia kohdetietoja aina ole helposti saatavissa.

Useimmilla kuljettajilla kuljetuskustannus määräytyy kuljetusetäisyyden ja kaivon koon perusteella. Tyypillisesti rajana pidetään 15 km yrittäjän varikolta mitattuna. Alle 15 km etäisyydellä kuljetushinnat vaihtelevat < 3m³ kaivon tyhjennykselle 35-85 €/tyhjennys ja yli 15 km etäisyydellä 118-150 €/tyhjennys, jonka päälle asiakkaat maksavat vastaanottotaksan kuljetusyritykselle sekä arvonlisäveron. Haastattelujen perusteella 3 m³ kaivon tyhjennys maksaa asiakkaalle veroineen 60 – 165 € riippuen kuljettajasta, etäisyydestä ja liettemaksusta. Mäntyharjulla, jossa on kunnan järjestämä kuljetus, kuljetustaksaksi on määritelty 64,80 € koko kunnan alueella ja kiireellisen työn lisäksi 59 €. Mäntyharjulla 3 m³ sakokaivon tyhjennyksen hinta veroineen on 124,0 €.

Jotkin kuljetusyrittäjät eivät erottele alueita, jolloin toisien alueiden tyhjennykset kannattavat paremmin kuin toisien. Tällöin koko kunnan alueella saa palvelua samaan hintaan sijainnista riippumatta.

Niillä alueilla, joilla toimii monta lietteiden kuljetusyrittäjää, hinnat voivat olla erilaiset jopa naapurikiinteistöille. Lisäksi vanhat sopimukset voivat vaikuttaa erilaisiin hintoihin samalla alueella. Asiakas pystyy kuitenkin yleensä valitsemaan kuljettajan ja useimmat asiakkaista ovat hintatietoisia. Jotkin asiakkaat haluavat, että lietteet kerää tuttu kuljettaja, joka voi palvella kaivon omistajaa siten, ettei kaivon omistajan tarvitse

huolehtia itse sako- ja umpikaivolieteeasioista. Tällöin tyhjennyksen hinta ei ole kuljettajan ensisijainen valintakriteeri.

Käytössä on usein kiinteähintainen tyhjennys kaivon koon tai kuljetusmatkan mukaan, jolloin kuljetusyrittäjä laskuttaa aina saman hinnan tiettyä kokoa pienemmästä kaivosta tai ajomatkasta eikä asiakas välttämättä tiedä lietteen vastaanottomaksun suuruutta kokonaislaskusta.

2.4 Viranomaiset, valvonta ja rekisterit

Jätelain mukaisia yleisiä valvontaviranomaisia ovat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Ne valvovat jätelain nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamista.

Jätelain mukaan yksittäisen kunnan jätehuoltoviranomaisen tehtäviä voidaan siirtää useamman kunnan muodostamalle toimielimelle. Kymen jätelautakunnalle kuuluu mm. jätteenkuljetusrekisterin ylläpitäminen. Jätehuoltoviranomainen ei ole jätelain 24 §:n mukainen valvontaviranomainen.

Jätteen ammattimaisen kuljettajan on ilmoitettava ELY-keskuksen ylläpitämään jätehuoltorekisteriin. Ilmoitus tehdään siihen keskuksen, jonka alueella pääosa toiminnasta tapahtuu. Toiminta hyväksytään rekisteriin, mikäli toimintaa harjoitetaan mm. jätelain nojalla annettujen säännösten mukaisesti ja ammattitaitoisesti. Mikäli toiminta muuttuu oleellisesti tai se lopetetaan, siitä on ilmoitettava tai tehtävä uusi hakemus ELY-keskuksen. Saatujen tietojen perusteella järjestelmä on pelkästään sako- ja umpikaivolietteiden tarkastelua varten jäsentymätön ja useasti kuljetettavan jätteen laatu puuttuu kokonaan.

Puhdistamoilla on vastaanotetuista sako- ja umpikaivolietteistä asiakasrekisteri, jotta puhdistamot voivat laskuttaa kuljettajaa tämän tuomista määristä.

Sako- ja umpikaivolietteiden rekisterien luomisessa ja pidossa esiintyy haasteita, jotka liittyvät kattavan rekisterin kokoamiseen ja sen avulla tehtävään valvontaan. Rekisterien ongelmina sako- ja umpikaivolietteiden osalta voidaan pitää päivityksen tarvetta. Viemäroinnin laajeneminen, kaivojen uusiminen, kaivojen erilaiset ominaisuudet ja koot sekä kaivojen määrä yhdellä kiinteistöllä saattavat hankaloittaa rekisterin luomista ja ylläpitoa sekä aiheuttaa jatkuvaa päivitystarvetta.

3 JÄTELAIN VAATIMUSTEN TÄYTTÄMINEN NYKYTILANTEESSA

3.1 Jätelaki

3.1.1 Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus

Kunta voi päättää, että kiinteistöittäinen jätteenkuljetus järjestetään kunnassa tai sen osassa siten, että kiinteistön haltija sopii siitä jätteen kuljettajan kanssa (kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus), jos (JäteL 37 §):

1) näin järjestetty jätteenkuljetus täyttää 35 §:n 2 momentissa säädetyt edellytykset;

Mm. jätteen kuljetuspalveluja on kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin saatavilla

2) jätteenkuljetus edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukee jätehuollon alueellista kehittämistä eikä aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle;

3) päätöksen vaikutukset arvioidaan kokonaisuutena myönteisiksi ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten toimintaan

3.1.2 Laatuvaatimukset ja niiden täyttyminen

Lainsäädännössä on määritelty laatuvaatimuksia kunnan järjestämille jätehuoltopalveluille. Jätelain 34 § velvoittaa jätehuollon järjestämisessä huolehtimaan siitä, että

1. käytettävissä on tarpeen mukaan kiinteistöittäinen jätteenkuljetus;
2. käytettävissä on riittävästi vaarallisen jätteen ja muun jätteen alueellisia vastaanottopaikkoja, jotka ovat vaivattomasti jätteen tuottajien saavutettavissa;
3. käytettävissä on riittävän monipuoliset muut jätehuoltopalvelut, kuten etusijajärjestyksen mukainen mahdollisuus jätteen erilliskeräykseen;
4. jätteen keräys ja kuljetus järjestetään ja mitoitetaan siten, että ne vastaavat mahdollisimman hyvin syntyvän jätteen määrää ja laatua;
5. jätteenkuljetuksen ja jätteen alueellisen vastaanoton järjestelyistä tiedotetaan riittävästi ja riittävän usein.

Tehtyjen selvitysten ja haastattelujen perusteella on seuraavassa arvioitu eri laatuvaatimusten täyttymistä liete-kaivojen tyhjentämisen ja kuljettamisen osalta.

Tarkastelualueen kunnissa sako- ja umpikaivojen haltijoilla on käytössään kiinteistökohtainen jätteenkuljetus.

Lietteen vastaanottopaikkojen vähentäminen on pidentänyt kuljetusmatkoja ja se on aiheuttanut lisäkustannuksia osalle kiinteistöistä tai kuljetusyrityksistä.

Lietteiden keräys ja kuljetus näyttää olevan pääosin riittävän ammattitaitoista. Kaluston laadusta ei ole ilmennyt valittamista. Haastatteluissa ilmeni vain joitakin yksittäistapauksia kiinteistönomistajien omatoimisista kaivontyhjennyksistä.

Lietteiden keräys- ja kuljetuskapasiteettia näyttää olevan riittävästi tarjolla. Kuljettajahaastatteluiden perusteella he pystyvät reagoimaan asiakkaiden esittämiin tilauksiin riittävän nopeasti, eikä kaivojen ylivuotoja ole juuri tapahtunut niissä kaivoissa, joille tyhjennykset on tilattu.

Paljon keskustelua herättänyt jätevesiasetus ja sen johdosta järjestetyt neuvontahankkeet ovat lisänneet tietoisuutta haja-asutusalueiden jätevesien käsittelystä. Haastattelujen perusteella epätietoisuutta lietteiden käsittelyyn liittyvästä lainsäädännöstä käsittelymenetelmistä kuitenkin edelleen on olemassa.

3.2 Kotitalouksien asema

3.2.1 Palvelun kattavuus

Selvityksen perusteella voidaan todeta, että sako- tai umpikaivon tyhjennystä tarvitseva kiinteistö saa palvelua kattavasti, jokaisessa tarkastelualueen kunnassa. Tarkasteltavan alueen reuna-alueilla käy paikoitellen myös sako- ja umpikaivolietteen kuljettajia muilta alueilta.

Haastatteluista kävi myös ilmi, että kuljetusyritykset pitävät tärkeänä palvella asiakasta mahdollisimman hyvin. Lisäksi asiakas saa palvelua useimmiten pienissä kunnissa lähes vuorokauden ympäri.

Kunnallisesti täydentävää sako- ja umpikaivolietteiden keräystoimintaa ei ole järjestetty tarkastelualueella.

3.2.2 Hintojen kohtuullisuus ja hintaerot

Tarkastelualueen lietteiden tyhjennystaksoja on käsitelty luvussa 2.3. Perittyihin hintoihin vaikuttavat mm. kuljetusmatka, kaivon koko ja jätevedenpuhdistamolla perittävä vastaanottohintaa. Nykyisellään kotitaloudet eivät ole kuljetusyritysten perimien hintojen osalta täysin samanvertaisia välttämättä edes yhden kunnan alueella. Kotitaloudet eivät ole myöskään täysin samanvertaisessa asemassa lietteiden vastaanottomaksujen suhteen eri kunnissa. Kymenlaakson alueella vastaanottotaksojen hintaerot ovat kuitenkin suhteellisen pieniä ja asiakkaan kannalta suuremmat hintaerot syntyvät kuljetusetäisyyksien perusteella.

Eroavaisuudet tyhjennysten kokonaishinnassa saattavat joidenkin kiinteistöiden omistajat epätasa-arvoiseen asemaan. Asiakas ei aina tiedä, kuinka suuri osa kokonaislaskusta on vastaanottomaksujen osuutta ja kuinka suuri osuus muodostuu kuljetuksista.

3.3 Sopimusperusteisen kuljetusjärjestelmän ympäristövaikutukset

3.3.1 Liikennepäästöt

Liikennemäärien ja liikenteen aiheuttamia päästöjen tarkka arviointi on vaikeaa täsmällisten tietojen puuttuessa lietekaivoista ja niiden sijainnista. VTT:n lipasto-tietojärjestelmän mukaan vuonna 2011 keskimääräinen suuren jakeluauton (kokonaismassa 15 t) hiilidioksidipäästö oli CO₂ ekv 112,9 g/tkm 50% kuormalla ja 62,1 g/tkm täydellä kuormalla maantieajossa, jolloin hiilidioksidipäästöt ovat lähes kaksinkertaiset ajettaessa puolittaisilla kuormilla. Jos arvioidaan, että nykyisistä lietekaivojen tyhjennyksistä noin puolet ajetaan vajaina kuormina, voisi hyvällä ajojen suunnittelulla saada kuljetusten hiilidioksidipäästöt saada vähenemään noin 30 % nykyisestä.

Tällä hetkellä Mäntyharjulla ajosuoritetta pyritään vähentämään siten, että tiettyinä viikonpäivinä kerätään lietteitä tietyiltä alueilta. Myös muulla Kymenlaakson alueella yrittäjät pyrkivät optimoimaan kuljetuksiaan keräämällä lietteitä saman alueen useammalta kohteelta kerralla. Käytännössä kuljetusten suunnittelua vaikeuttaa se, että kaivojen tyhjennyksiä tilataan satunnaisesti, johtuen niiden eriaikaisesta täyttymisestä ja että tyhjennys on tehtävä usein heti ylivuotoriskistä johtuen. Kiinteistöjen itse tilaamat keräys- ja kuljetuspalvelut eivät aina tue toiminnan suunnitelmallisuutta, kun vierekkäisillä kiinteistöillä käy eri yrittäjät tyhjentämässä kaivoja.

3.3.2 Muut ympäristövaikutukset

Kuljettajat eivät ilmoituksensa mukaan välivarastoi tai käsittele lietteitä, jolloin riskiä ympäristölle ei aiheudu.

Lietteiden ylivuodot tai purkaminen ympäristöön voivat aiheuttaa vesistöiden läheisyydessä vesistölle ravinnekuormitusta ja vesistön rehevöitymistä. Lietteiden purkaminen, ylivuodot tai toimimattomat käsittelyjärjestelmät talousvesikaivojen läheisyydessä aiheuttavat kaivojen vedenlaadun huononemista sekä mahdollisia terveysriskejä. Lietteitä on päässyt vesistöihin tai pohjaveteen kuitenkin harvoin ja sitä ei nähty merkittävänä ympäristöriskinä.

3.4 Kuljetusyritysten asema

3.4.1 Keräys ja kuljetus liiketoimintana

Sako- ja umpikaivolietteiden keräys ja kuljetus muodosti haastateltavien kuljetusyrityksien keskuudessa 10 – 100 % heidän liikevaihdostaan. Pääsääntöisesti sako- ja umpikaivolietteiden kuljetusten osuus yritysten liiketoiminnasta on alle 30% luokkaa. Ainoastaan yhdellä pienemmällä yrityksellä lietteiden kuljetus oli päätoimiala. Myös suurilla valtakunnallisesti jätehuoltoalalla toimivilla yrityksillä sako- ja umpikaivolietteiden osuus oli pieni, 10-% luokkaa.

Kuljetusyrityksillä on ollut tähän asti varaa investoida sako- ja umpikaivolietteiden kuljetuskalustoon. Tulevaisuudessa he ilmoittivat olevansa varovaisempia investointien suhteen lisääntyneestä kilpailusta ja kaivojen vähenemisestä johtuen sekä siitä, että ei voida olla varmoja viranomaispäätöksistä kuljetusten järjestämisen suhteen. Edellisten lisäksi laajentuva viemäriverkosto on saanut yrityksiä suuntautumaan toisiin töihin siten, että lietekuljetuksista on tullut sivutoimista. Merkittävä lietteen kuljettajia työllistävä ala on metsäteollisuus, joka tarjoaa erityyppistä kaivojen ja putkilinjojen puhdistustyötä. Myös laajeneva viemäriverkosto tarjoaa työtilaisuuksia kuljetusyrityksille. Lisäksi samoja autoja käytetään muussa kuljetustoiminnassa, kun lietekalusto on siirtolava-alustalla.

3.4.2 Keskitetty kilpailutus

Kunnan on hankkiessaan jätteenkuljetuspalveluja noudatettava säädöksiä mitä laissa julkisista hankinnoista (L 348/2007) määrätään. Hankinta on järjestettävä niin, että pienempienkin kuljetusliikkeiden on saatava jättää tarjous kilpailtavalla urakka-alueella.

Edellä mainitun lain antamasta periaatteesta huolimatta monet yrittäjät pelkäävät keskitettyjä ja laajojen alueiden urakkakilpailuja. Lähes kaikki vahvasti tiettyyn alueeseen keskittyneet kuljetusyritykset kokivat keskitetyn kilpailutuksen huonona. Pääpaino olikin siinä, että kilpailutusalueet eivät saisi olla liian suuria, jotta 1-3 autoa omistavat kuljetusyritykset pystyisivät kilpailemaan. Kilpailutuksessa nähtiin ongelmia hintojen nousuna kiinteistön omistajille sekä siinä, että kilpailutuksien jälkeen yhdellä yrityksellä on monopoliasema, koska kilpailutuksen hävinneet pienet yrittäjät eivät voi pitää kalustoa varastossa montaa vuotta. Lisäksi kilpailutuksen myötä pelättiin kuljetusjärjestelmän joustavuuden ja asiakaslähtöisyyden kärsivän.

3.4.3 Raportointivelvoite

Laissa (JäteL 39§) vaadittujen tietojen toimitus jätehuoltoviranomaiselle vuosittain on edellytys sopimusperusteisen sako- ja umpikaivolietteiden kuljetusten harjoittamiselle. Suuri osa haastatelluista kuljettajista oli sitä mieltä, että raportointi vuosittain onnistuu ja se on myös tehty. Raportointia pidetään kuitenkin työläänä ja erityisesti useamman jätehuoltoviranomaisen alueella toimivat kuljettajat joutuvat laatimaan useita raportteja.

Alueellinen jätehuoltoviranomainen on pyytänyt raportointivelvoitteen piiriin kuuluvilta yrityksiltä raportteja ja suurimmalta osalta toimijoista raportit on saatu.

4 KUNTAKOHTAINEN TARKASTELU

Seuraavassa on esitetty selvitystyön tuloksia kuntakohtaisesti. Koska lietteitä kuljetetaan kuntarajojen ylitse ja useat kuljettajat toimivat useamman kunnan alueella on kuntakohtaisessa esityksessä kerrottu lietteiden pääasiallinen purkupaikka ja merkittävimpien kunnan alueelle toimivien yrittäjien lukumäärä. Koska kunnissa ei pidetä rekistereitä sako- ja umpikaivoista on kiinteistöjen lukumäärä arvioitu viemäriverkon ulkopuolella olevien asukkaiden lukumäärän perusteella. Haastattelujen perusteella nykyisestä kiinteistönomistajan hoitamasta sopimusperusteisesta kuljetusjärjestelmästä ei ole tehty selvää päätöstä missään tarkastelualueen kunnassa sako- ja umpikaivolietteiden osalta Mäntyharjua lukuun ottamatta.

4.1 Hamina

Pääosa Haminan alueelta kerätyistä sako- ja umpikaivolietteistä puretaan Nuutniemen puhdistamolle Haminaan. Reuna-alueilta lietteitä voi päätyä Kotkaan ja Kouvolaan. Kaupungin asukkaista noin 24 %, 5100 asukasta, asuu viemäriverkon ulkopuolella. Haminan alueella toimii 3 merkittävämpää kuljetusyrittäjää. Sako- ja umpikaivolietteiden vastaanottohinta puhdistamolle on 5,5 €/m³. Kuljettajilta saatujen tietojen mukaan tyhjennyksen ja kuljetuksen hinta vaihtelee 50-150 €, riippuen kiinteistöetäisyydestä suhteessa kuljettajan varikkoon ja kaivon koosta. Kunnassa ei pidetä rekisteriä kaivoista. Kuljettajilla on omat asiakasrekisterinsä.

Valituksia viranomaisille sako- ja umpikaivoista ei ole tullut. Muutamissa tapauksissa on havaittu vuotoja jätevesien käsittelyssä talousvedessä ilmenneiden ongelmien vuoksi. Palvelujen saatavuus kunnan alueella on todettu hyväksi ja puhdistamolle vastaanotettujen lietemäärien perusteella suurin osa sako- ja umpikaivolietteistä päättyy asianmukaiseen käsittelyyn.

Lietteiden käsittelyn hinta on hyvin tasapuolinen kaikille kuntalaisille, koska ympäryskuntien puhdistamoilla vastaanottohinnat ovat likimain samat. Kaupungin eri osissa kuljetushinnoissa on eroavaisuutta ainakin siten, että kauimpana olevat kiinteistöt joutuvat maksamaan enemmän kuljetuksista kuin lähempänä olevat.

4.2 Iitti

Iitin alueelta kerätyt sako- ja umpikaivolietteet puretaan lähes kokonaisuudessaan Vuolenkosken ja Kausalan vastaanottopisteisiin. Haastattelujen perusteella kunta on jakautunut kahteen osaan lietteen keräyksen suhteen. Kunnan pohjoisosassa on paljon loma-asutusta kapeiden mutkaisten teiden takana, mistä syystä alueella toimivilla kuljettajilla on käytössä normaalia pienempää autokalustoa ja osa suurempaa kalustoa käyttäjistä yrittäjistä ei toimi pohjoisosan alueella.

Kunnan asukkaista noin 28 %, n.2000 asukasta, asuu viemäriverkon ulkopuolella, arviolta noin 1000 kiinteistössä. Iitin alueella toimii 3 merkittävämpää kuljetusyrittäjää. Lisäksi muutamat yrittäjät Päijät-Hämeen alueelta keräävät lietettä Iitistä. Sako- ja umpikaivolietteiden vastaanottohinta Vuolenkoskella on 3,5 €/m³. Kausalan puhdistamolla ei vastaanotto hintaa ole saatujen tietojen perusteella peritty, mutta sinne on tarkoitus rakentaa lietteiden mittausta ja aloittaa veloitus. Vuolenkoskella lietteiden mittausta on aloitettu 2015 ja tarkkoja määriä lietteistä ei ole vielä tiedossa. Kuljettajilta saatujen tietojen mukaan tyhjennyksen ja kuljetuksen hinta vaihtelee 68-150 €, riippuen kiinteistön etäisyydestä suhteessa kuljettajan varikkoon ja kaivon koosta. Kunnassa ei pidetä rekisteriä kaivoista. Kuljettajilla on omat asiakasrekisterinsä.

Valituksia viranomaisille sako- ja umpikaivoista on tullut hyvin hävän. Palvelujen saatavuus kunnan alueella on todettu hyväksi ja puhdistamolle vastaanotettujen lietemäärien perusteella suurin osa sako- ja umpikaivolietteistä päättyy asianmukaiseen käsittelyyn.

Lietteiden käsittelyn hinta on ei ole täysin tasapuolinen kaikille kuntalaisille tällä hetkellä. Myös hintaero naapurikuntien vastaanottopaikkoihin nähden saattaa aiheuttaa epätasa-arvoa kiinteistöjen ja yrittäjien välillä. Kuljetushintojen osalta kauimpana olevat kiinteistöt joutuvat maksamaan enemmän kuljetuksista kuin lähempänä olevat.

4.3 Kotka

Pääosa Kotkan alueelta kerätyistä sako- ja umpikaivolietteistä puretaan Mussalon puhdistamolle Kotkaan. Kaupungin pohjoisosista lietteitä päättyy Huhdanniemen puhdistamolle. Kaupungin asukkaista noin 7 %, 3800 asukasta, asuu viemäriverkon ulkopuolella. Viemäriverkon ulkopuolisia kiinteistöjä on arviolta noin 2000. Kotkan alueella toimii 5 merkittävämpää kuljetusyrittäjää. Sako- ja umpikaivolietteiden vastaanottohinta puhdistamolle on 5,5 €/m³. Kuljettajilta saatujen tietojen mukaan tyhjennyksen ja kuljetuksen hinta vaihtelee 50-150 €, riippuen kiinteistöetäisyydestä suhteessa kuljettajan varikkoon ja kaivon koosta. Kunnassa ei pidetä rekisteriä kaivoista. Kuljettajilla on omat asiakasrekisterinsä.

Valituksia viranomaisille sako- ja umpikaivoista on tullut hyvin vähän. Tapauksia, joissa lietteet olisivat pilanneet kaivovettä, ei ole ollut. Palvelujen saatavuus kunnan alueella on todettu hyväksi. Keskimäärin puhdistamolle vastaanotettu lietemäärä suhteessa viemäroinnin ulkopuolella asuvien lukumäärään on korkea. Vaikka Kotkaan tuodaan lietteitä käsiteltäväksi muiden kuntien alueelta, voidaan tuloksista päätellä, että suurin osa sako- ja umpikaivolietteistä päättyy asianmukaiseen käsittelyyn.

Lietteiden käsittelyn hinta on hyvin tasapuolinen kaikille kuntalaisille, koska ympäryskuntien puhdistamoilla vastaanottohinnat ovat likimain samat. Kaupungin eri osissa kuljetushinnoissa on eroavaisuutta ainakin siten, että kauimpana olevat kiinteistöt joutuvat maksamaan enemmän kuljetuksista kuin lähempänä olevat.

4.4 Kouvola

Kouvolassa sako- ja umpikaivolietteistä on aiemmin vastaanotettu Akanojalla Kuusankoskella, Huhdanojalla Anjalankoskella ja pienempiä määriä Jaalassa, joihin pisteisiin pääosa kaupungin alueelta kerätyistä lietteistä on vastaanotettu. Vuonna 2015 vastaanottoa on keskitetty Mäkikylään Kouvolaan ja vastaanotto Akanojalla on lopetettu. Vastaanoton jatkuminen Huhdanojalla riippuu ympäristölupapäätöksestä. Jos vastaanotto Huhdanojalla päättyy, voi osa kerätyistä lietteistä päättyä Kotkaan.

Kaupungin asukkaista noin 11 %, 9600 asukasta, asuu viemäriverkon ulkopuolella. Viemäriverkon ulkopuolisia kiinteistöjä on arviolta noin 5000. Kouvolan alueella toimii 6 merkittävämpää kuljetusyrittäjää. Sako- ja umpikaivolietteiden vastaanottohinta Kouvolan Mäkikylän puhdistamolle on 5,0 €/m³ ja Huhdanojalla 5,5 €/m³. Kuljettajilta saatujen tietojen mukaan tyhjennyksen ja kuljetuksen hinta vaihtelee 35-150 €, riippuen kiinteistöetäisyydestä suhteessa kuljettajan varikkoon ja kaivon koosta. Kunnassa ei pidetä rekisteriä kaivoista. Kuljettajilla on omat asiakasrekisterinsä.

Valituksia viranomaisille sako- ja umpikaivoista on tullut hyvin vähän. Viimeisten vuosien aikana on tiedossa yksittäistapaus, jossa lietteitä on tyhjennetty väärään paikkaan. Palvelujen saatavuutta kunnan alueella pidetään hyvänä ja puhdistamolle

vastaanotettujen liitemäärien perusteella suurin osa sako- ja umpikaivolietteistä päättyy asianmukaiseen käsittelyyn.

Lietteiden käsittelyn hinta ei ole täysin tasapuolinen kaikille kuntalaisille. Miten vastaanottohinnan merkittävä ero Kouvolan ja Iitin välillä vaikuttaa keräykseen ei täysin selvinnyt selvitystyön aikana, mutta on todennäköistä, että sillä on vaikutusta asiakkaiden maksamaan kokonaisveloitukseen. Kaupungin eri osissa kuljetushinnoissa on eroavaisuutta siten, että kauimpana olevat kiinteistöt joutuvat maksamaan enemmän kuljetuksista kuin lähempänä olevat. Erityisesti puhdistamoiden lähellä toimivat kuljettajat kertoivat selvästi alhaisemmista veloitus hinnoista, kun kauempana olevat.

4.5 Lapinjärvi

Lapinjärvellä sako- ja umpikaivolietteistä vastaanotetaan Kirkonkylän puhdistamolla yhden kuljettajan tuomana. Osa Lapinjärven alueelta kerättävistä lietteistä päättyy todennäköisesti käsiteltäväksi myös muiden kuntien puhdistamoille, kuten Loviisaan ja Myrskylän sekä Orimattilan suuntaan. Lapinjärvellä ei tällä hetkellä ole mittausta ja tarkoista vastaanottomäristä ei ole tietoa. Mittaus on tarkoitus rakentaa lähiaikoina.

Kaupungin asukkaista noin 73 %, noin 2100 asukasta, asuu viemäriverkon ulkopuolella. Viemäriverkon ulkopuolisia kiinteistöjä on arviolta noin 1000. Lapinjärven alueella toimii 1-2 merkittävämpää kuljetusyrittäjää. Vastaanottohinta Lapinjärven puhdistamolle kuljettajan ilmoituksen mukaan on n.15 €/m³. Ympäryskunnissa hinnat vaihtelevat: Orimattilassa 7,0 €/m³, Loviisassa 7,68 €/m³ sekä Myskylässä sakokaivoliete 14,88 €/m³ ja umpikaivoliete 5,27 €/m³. Yhdellä kunnassa toimivalla yrittäjällä on ilmoituksensa mukaan kiinteä kuljetushinta ja toisilla etäisyys vaikuttaa hintaa. Selvityksen perusteella kuljetuksen hinta vaihtelee 60 - 120 €/m³. Kunnassa ei pidetä rekisteriä kaivoista. Kuljettajilla on omat asiakasrekisterinsä.

Valituksia viranomaisille sako- ja umpikaivoista on tullut hyvin vähän alle 5 kpl viimeisen kahden vuoden aikana. Yleisesti valituksia aiheutuu hajusta.

Palvelujen saatavuus kunnan alueella on katsottu riittäväksi. Puhdistamolle vastaanotettujen liitemäärien perusteella osa sako- ja umpikaivolietteistä päättyy muiden kuntien jätevedenpuhdistamoille käsiteltäväksi. Lietteiden käsittelyn hinta on ei ole täysin tasapuolinen kaikille kuntalaisille, koska hintaero naapurikuntien vastaanottopaikoissa aiheuttaa epätasa-arvoa kiinteistöjen ja yrittäjien välillä. Lisäksi kuljetushintojen osalta kauimpana olevat kiinteistöt joutuvat maksamaan enemmän kuljetuksista kuin lähempänä olevat.

4.6 Miehikkälä

Miehikkälässä ei ole omaa sako- ja umpikaivolietteiden vastaanottopistettä. Pääosa vastaanotetusta lietteistä päättyy todennäköisesti Vironlahden Vaaherkankaan vastaanottopisteeseen ja Haminaan Nuutniemen puhdistamolle.

Kunnan asukkaista noin 77 %, 1673 asukasta, asuu viemäriverkon ulkopuolella. Viemäriverkon ulkopuolisia kiinteistöjä on arviolta noin 1000. Miehikkälän alueella toimii 2 merkittävämpää kuljetusyrittäjää. Sako- ja umpikaivolietteiden vastaanottohinta Vironlahdella ja Haminassa on 5,5 €/m³. Kuljettajilta saatujen tietojen mukaan tyhjennyksen ja kuljetuksen hinta vaihtelee 65-150 €, riippuen kiinteistön etäisyydestä suhteessa kuljettajan varikkoon ja kaivon koosta. Kunnassa ei pidetä rekisteriä kaivoista. Kuljettajilla on omat asiakasrekisterinsä.

Kuljettajia haastattelemalla tietojen kohdistaminen Miehikkälän alueelle on epätarkkaa, koska kuljettajat toimivat useamman kunnan alueella ja kunnassa ei ole omaa vastaanottopistettä sako- ja umpikaivolietteille. Keskimäärin tarkasteltaessa Haminaa Vironlahtea ja Miehikkälää yhtenäisenä alueena näyttäisi pääosa lietteistä päätyvän asianmukaiseen käsittelyyn. Myös Miehikkälässä kauimpana olevat kiinteistöt joutuvat maksamaan enemmän kuljetuksista kuin lähempänä olevat. Muihin kuntiin nähden syrjäisemmästä sijainnista johtuen hinnat ovat keskimäärin muita kuntia korkeammat. Lietteiden käsittelyn hinta on suhteellisen tasapuolinen kaikille kuntalaisille.

4.7 Vironlahti

Pääosa Vironlahden alueelta puretuista lietteistä vastaanotetusta puretaan Vironlahden Vaaherkankaan vastaanottopisteeseen ja osa Haminaan Nuutniemen puhdistamolle. Vironlahden vastaanottopiste on yhden yrittäjän hallinnoima ja muut yrittäjät kuljettavat lietteet Haminaan. Kunnan asukkaista noin 66 %, 2261 asukasta, asuu viemäriverkon ulkopuolella, joka vastaa reilua 1000 kiinteistöä. Vironlahden alueella toimii 2 merkittävämpää kuljetusyrittäjää. Sako- ja umpikaivolietteiden vastaanottohintaa puhdistamolle on 5,5 €/m³. Kuljettajilta saatujen tietojen mukaan tyhjennyksen ja kuljetuksen hinta vaihtelee 50-150 €, riippuen kiinteistöetäisyydestä suhteessa kuljettajan varikkoon ja kaivon koosta. Kunnassa ei pidetä rekisteriä kaivoista. Kuljettajilla on omat asiakasrekisterinsä.

Valituksia viranomaisille sako- ja umpikaivoista ei ole tullut. Muutamissa tapauksissa on havaittu vuotoja jätevesien käsittelyssä talousvedessä ilmenneiden ongelmien vuoksi. Palvelujen saatavuus kunnan alueella on todettu hyväksi ja puhdistamolle vastaanotettujen lietemäärien perusteella suurin osa sako- ja umpikaivolietteistä päätyy asianmukaiseen käsittelyyn.

Lietteiden käsittelyn hinta on tasapuolinen kaikille kuntalaisille. Kunnan eri osissa kuljetushinnoissa on eroavaisuutta ainakin siten, että kauimpana olevat kiinteistöt joutuvat maksamaan enemmän kuljetuksista kuin lähempänä olevat. Selvityksen perusteella kunnassa toimii useampia yrittäjiä. Yhdellä yrittäjällä on hallinnassaan yksi lietteiden vastaanottopiste kunnassa, joka voi vaikuttaa kilpailuasemaan.

4.8 Pyhtää

Pyhtäällä ei ole sako- ja umpikaivolietteiden vastaanottopistettä. Haastattelujen perusteella pääosa Pyhtään alueelta kerätyistä sako- ja umpikaivolietteistä puretaan Mussalon puhdistamolle Kotkaan. Osa lietteistä kuljetetaan Loviisaan kuljettajan varikosta riippuen. Kunnan asukkaista noin 50 %, 2700 asukasta, asuu viemäriverkon ulkopuolella. Viemäriverkon ulkopuolisia kiinteistöjä on arviolta noin 1500. Selvityksen perusteella Pyhtään alueella toimii 3-4 merkittävämpää kuljetusyrittäjää. Sako- ja umpikaivolietteiden vastaanottohintaa puhdistamolle Kotkassa on 5,5 €/m³ ja Loviisassa 7,68 €/m³. Kuljettajilta saatujen tietojen mukaan tyhjennyksen ja kuljetuksen hinta vaihtelee 50-150 €, riippuen kiinteistöetäisyydestä suhteessa kuljettajan varikkoon ja kaivon koosta. Keskimääräinen hinta on noin 100 €. Kunnassa ei pidetä rekisteriä kaivoista. Kuljettajilla on omat asiakasrekisterinsä.

Valituksia viranomaisille sako- ja umpikaivoista ole tullut. Viimeisen vuoden aikana on ollut yksi tapaus, jossa maanviljelijä on kerännyt ja levittänyt sakokaivolietettä pellolle. Käytyjen neuvottelujen jälkeen toiminta on tietävästi loppunut. Aiemmin maanviljelijöiden harjoittama sakokaivolietteiden keräys on ollut yleistä, mutta EU:n liittymisen jälkeen se on vähentynyt ja tällä hetkellä tietävästi päättynyt. Palvelujen saatavuus kunnan alueella on todettu hyväksi. Kun verrataan Kotkan ja Pyhtään

viemäröinnin ulkopuolella asuvien lukumäärää Kotkaan vastaanotettuun lietemäärään, näyttää suurin osa sako- ja umpikaivolietteistä päätyvän asianmukaiseen käsittelyyn.

Lietteiden käsittelyn hinta ei välttämättä ole täysin tasapuolinen kaikille kuntalaisille, johtuen Kotkan ja Loviisan vastaanottohinnan erosta, mutta koska suurin osa yrittäjistä toimii Kotkan suunnasta, koskee korkeampi hinta vain osaa asiakkaista. Selvityksen perusteella kuljetusten hinnoissa ei ole suurta hinta eroa. On kuitenkin mahdollista, että kunnan eri osissa kuljetushinnoissa on eroavaisuutta ainakin siten, että kauimpana olevat kiinteistöt joutuvat maksamaan enemmän kuljetuksista kuin lähempänä olevat.

4.9 Mäntyharju

Mäntyharjulla on muista kunnista poiketen kunnan järjestämä sako- ja umpikaivolietteiden keräys. Lietteet tuodaan sopimuksen mukaan käsiteltäväksi kunnan puhdistamolle. Puhdistamolla saatujen kokemusten perusteella järjestely on ollut hyvä puhdistamon toiminnan kannalta. Kunnan järjestämä keräys tasaa puhdistamolle tulevaa kuormitusta, mutta ei kuitenkaan jaa sitä tasaisesti kokovuoden ajalle. Kesä ja kevät näkyvät edelleen suurimpana sesonkina ja talvikausi hiljaisempi.

Käytännössä pääosa kaivojen tyhjennyksistä tapahtuu asiakkaiden tilausten perusteella. Ajomäärien vähentämiseksi kunnan alue on pyritty jakamaan siten, että tiettyinä viikonpäivinä ajetaan tietyssä osassa kuntaa.

Viranomaisen tietoon valituksia sako- ja umpikaivolietteistä ei ole tullut viimevuosina.

5 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Tehdyn selvityksen perusteella eri haastatellut toimijat pitivät nykyistä kuljetusjärjestelmää, joka on pääosin kiinteistön haltijan järjestämää, toimivana. Myös Mäntyharjulla, jossa on kunnan järjestämä kuljetus, järjestelmää on pidetty toimivana ja toiminta on käytännön työn kannalta samankaltaista molemmissa järjestelmissä. Molemmissa järjestelmissä tyhjennykset tapahtuvat pääosin asiakkaan tilausten mukaan, mutta molemmissa on myös käytössä säännöllisiä tyhjennys sopimuksia.

Eroavuuden kuljetusten järjestämisessä näkyvät hinnoittelussa, mistä syystä jätelain 37 § ja 34 § pykälissä esitetyt määräykset eivät täyty nykyisellään kaikilta osin sako- ja umpikaivojen lietteen keräyksessä ja kuljetuksessa Kymen jätelautakunnan toiminta-alueella. Kotitalouden eivät ole perittyjen maksujen suhteen täysin tasapuolisessa asemassa. Erot hinnoittelussa johtuvat pääasiassa lietteen vastaanottomaksujen eroista ja kuljetusetäisyyksistä kiinteistön ja kuljettajan välillä sekä etäisyydestä lietteen vastaanotto paikkaan. Myös yritysten hinnoittelussa on eroavaisuuksia.

Myönteisinä havaintoina selvityksessä oli palvelujen riittävyys sekä yrittäjien halu palvella asiakkaitaan heidän toivominaan ajankohtina. Lisäksi vuosien kokemuksella on opittu toimimaan kohteessa asiakkaan toivomalla tavalla. Lisäksi viranomaisilta saatujen lausuntojen perusteella sako- ja umpikaivolietteisiin liittyvien valitusten määrä oli hyvin pieni, minkä perusteella laiminlyöntejä lietteiden kuljetuksessa ja käsittelyssä olisi vähän.

Lietekuljetuksia ei yleisesti mielletä osaksi jätehuoltoa ja jätelain määräyksiä, vaan enemmänkin osaksi vesihuoltoa, mistä syystä ne ovat jääneet jälkeen muusta jätehuollon kehittämisestä.

Tarkkaa tietoa lietekaivojen määristä ja sijainnista ei ole olemassa. Vaikka arviot syntyvistä lietemääristä ja vastaanotetusta lietteistä ovat keskimäärin samassa linjassa, ei voida olla täysin varmoja, päätyykö kaikki lietteet asianmukaiseen käsittelyyn.

Kattava viranomaisvalvonta on nykyjärjestelmällä vaikeaa rekisterien puuttuessa. Viranomaisten tietoon tulevat selkeimmät laiminlyönnit ja vahingot. Osa huomaamattomimmista laiminlyönneistä erityisesti harvaan asutuilla reuna-alueilla voi jäädä pimentoon.

Perusteena siirtymiselle kiinteistökohtaisesta kuljetusjärjestelmästä kunnan järjestämään kuljetukseen olisi tämän selvityksen perusteella hintaerojen tasoittaminen saman kunnan alueella ja ajosuoritteen vähentäminen keräystä yhdistämällä. Lisäksi valvontaa voitaisi tehostaa, kun tieto kaivoista ja lietemääristä lisääntyisi.

Kunnan järjestämän kuljetuksen haittapuolina nähtiin kuljetusyritysten ja siten kilpailun väheneminen sekä järjestelmän muuttuminen jäykemmäksi ja siten palvelutason laskeminen. Myös pelkoa pienyrittäjyyden häviämisestä tuli esiin.

Lähteet

1. Kymenlaakson maakunnallinen kehittämissuunnitelma, osaraportti 1, Kaakkois-Suomen ympäristökeskus, 2009.
2. Neuvo-hanke, loppuraportti, Kymijoen vesi- ja ympäristö ry, 2014.
3. Yhdyskuntien ja haja-asutuksen jätevesilietteiden, eloperäisten jätteiden ja lannan hyötykäyttö, Maa- ja metsätalousministeriö, 2008

KYSYMYKSET KUNNAN VIRANOMAISILLE

1. Onko tiedossa millä perusteella on tehty päätös sopimusperusteisesta jätteenkuljetuksesta sako- ja umpikaivolietteen osalta kunnassanne?
2. Mitä sako- ja umpikaivolietteen kuljetusyrityksiä tiedät kunnan alueella toimivan?
3. Onko kunnalla rekisteriä kuljetusyrityksistä? Entä tyhjennystä tarvitsevista kiinteistöistä?
4. Kattaako käsityksesi mukaan kuljetuspalvelu kaikki kunnan alueet?
5. Laki velvoittaa sako- ja umpikaivon tyhjennettäväksi kerran vuodessa. Uskotko, että kaivojen omistajat ovat tietoisia velvoitteesta? Onko epäilystä siitä, että kunnan alueella olisi kiinteistöjä, jotka tyhjentävät kaivoja itse esim. maastoon laillisen sijoituksen sijaan?
6. Teettekö yhteistyötä puhdistamojen kanssa sako- ja umpikaivolieteeasioissa?
7. Mitkä ovat tyypilliset ongelmat sako- ja umpikaivolieteeasioissa? Liittyykö kaivojen omistajiin tai kuljetusyrityksiin joitakin tiettyjä ongelmia?
8. Toimiiko mielestäsi yleisesti kunnassanne sako- ja umpikaivolietteen kuljetusjärjestelmä siten, että kuljetuspalvelua on kattavasti saatavissa? Saako palvelua syrjimättömin ehdoin ja kohtuuhinnalla sijainnista tai tilaavasta henkilöstä riippumatta?
9. Onko kunnan alueella mielestäsi tiedottamis- tai neuvontatarpeita? Minkälaisia?
10. Sana on vapaa. Toiveita tai ehdotuksia sako- ja umpikaivolietteen kuljetusjärjestelmän ja tämän selvitystyön suhteen?

KYSYMYKSET PUHDISTAMOILLE

1. Riittääkö puhdistamollanne kapasiteetti ottamaan kaikki sako- ja umpikaivolietteet vastaan? Onko kapasiteettia jäljellä?
2. Vaikuttaako vuodenaika vastaanottokapasiteettiin? Onko vuodenajalla muita vaikutuksia sako- ja umpikaivolietteiden vastaanottoon? Ovatko vastaanotetut lietemäärät kohonneita tiettyinä ajankohtina?
3. Kuinka paljon puhdistamollenne on tullut sako- ja umpikaivolietteitä vuosittain? Mitkä olivat määrät vuonna 2014?
4. Mitkä kuljettajat tuovat sako- ja umpikaivolietteitä puhdistamolle?
5. Mitkä ovat puhdistamonne laskutusperusteet? Miten lietteen määrä mitataan tai arvioidaan.
6. Onko sako- ja umpikaivolietteet selkeästi eroteltu toisistaan? Onko niillä eri hinta? Mitkä ovat hinnat?
7. Onko puhdistamolla rekisteriä sako- ja umpikaivolietteistä? Mitä tietoja rekisterissä on?
8. Miten sako- ja umpikaivolietteet käsitellään puhdistamolla? Mihin lietteet puretaan? Varastoidaanko niitä? Miten käsitellään ja mihin puhdistusvaiheeseen menevät puhdistamolla? Onko tarkoitus tehdä investointeja vastaanottoon?
9. Miten sako- ja umpikaivolietteiden sopimusperusteinen jätteenkuljetus on toiminut? Onko ollut ongelmia sako- ja umpikaivolieteteasioissa?
10. Sana on vapaa. Toiveita tai ehdotuksia sako- ja umpikaivolietteiden kuljetusjärjestelmän suhteen? Kommentteja?

KYSYMYKSET KULJETUSYRITYKSILLE

1. Mikä on kuljetusyrityksenne toimialue sako- ja umpikaivolietteiden osalta? Minne sako- ja umpikaivolietteet viedään? Teetkö kalkkistabilointia?
2. Onko yrityksellänne omaa kalustoa? Mitä?
3. Kuinka suuri vaikutus sako- ja umpikaivolietteiden kuljetuksella on yrityksen talouteen? (Esimerkiksi % -osuus yrityksen liikevaihdosta. Koska yritys on viimeksi investoinut sako- ja umpikaivolietteiden kuljetuskalustoon? Onko tulossa investointeja?
4. Onko yrityksellänne omaa tai muiden pitämää välivarastoa sako- ja umpikaivolietteillemme? Mitkä ovat mielestäsi kuljetustoiminnan suurimmat ympäristövaikutukset?
5. Mikä on käsityksenne kuljetuksien kattavuudesta toimialueellanne? Onko paljon muita kuljetusyrittäjiä? Onko tiedossa kiinteistöjä, jotka eivät tilaa kuljetuspalvelua alueella toimivilta kuljetusyrittäjiltä? Arvioi, kuinka monta kiinteistöä on kuljetusten ulkopuolella?
6. Kuinka sako- tai umpikaivon tyhjennys tilataan? Pystytäänkö kuljetuksia yhdistelemään? Kuinka paljon? Mitkä tekijät vaikuttavat kuljetusten yhdisteltävyyteen?
7. Onko tyhjennettävien kaivojen määrässä ja sijainnissa ollut eroja vuosittain? Miten tyhjennys järjestetään vaikeakulkuisille alueille? Tyhjennetäänkö joidenkin asiakkaiden kaivoja harvemmin kuin kerran vuodessa?
8. Miten tyhjennys käytännössä tapahtuu? Onko asiakas paikalla? Haluaako jotkin asiakkaat ehdottomasti olla paikalla? Tarkkaillaanko kaivon kuntoa? Annetaanko asiakkaalle palautetta kaivoista?
9. Mitkä ovat yrityksenne laskutusperusteet? Onko tyhjennykselle kiinteä hinta vai riippuuko hinta määrästä, kuljetusmatkasta tms.? Mikä on keskimääräinen, minimi ja maksimi hinta kuljetukselle? Tiedätkö hintaeroista alueen sako- ja umpikaivolietteiden tyhjennyksissä?
10. Millä tavalla asiakasta laskutetaan?
11. Onko kiinteistöiltä ollut vaikeuksia saada maksua? Onko ollut perintätoimenpiteitä? Onko kuljettaja maksamattoman laskun jälkeen käynyt enää tyhjentämässä kaivoa kiinteistöllä?
12. Onko yrityksellä omaa rekisteriä asiakkaista? Mitä rekisteri sisältää?
13. Onko yrityksellä käytössä siirtoasiakirjat sako- ja umpikaivolietteillemme? Mitä tietoja niihin täytetään?

14. Millä perusteella valitset puhdistamon, johon sako- ja umpikaivolietteet kuljetetaan?
15. Mitkä ovat vastaanottavan puhdistamon veloitusperusteet?
16. Mitkä ovat tyypilliset ongelmat sako- ja umpikaivolieteesioissa? Onko viranomainen ohjeistanut toimintaanne sako- ja umpikaivolieteesioissa? Onko puhdistamo ohjeistanut toimintaa esimerkiksi tuontiaikojen suhteen? Liittyykö kiinteistöihin jotain ongelmia?
17. Miten ala on kehittynyt kuljetusyrityksen toiminta-aikana?
18. Sana on vapaa. Toiveita tai ehdotuksia sako- ja umpikaivolietteiden kuljetusjärjestelmän suhteen?

26. 11. 2015

7629/14.06.00 / 2015
Dn:o

LAUSUNTO

**Kymenlaakson Jäte Oy:n lausunto sako- ja umpikaivolietteiden jätteenkuljetusjärjestelmästä
7629/14.06.00/2015**

Kymenlaakson Jäte Oy kiittää Kymen jätelautakuntaa lausuntopyynnöstä, ja toteaa seuraavaa:

Kymenlaakson Jäte Oy on Kymen jätelautakunnan jäsenkuntien kokonaan omistama jäteyhtiö, jonka tehtäviin kuuluu hoitaa omistajakuntien sille erikseen siirtämät kunnalle kuuluvat lakisääteiset jätehuollon palvelutehtävät.

Kymenlaakson Jäte Oy:llä on valmius ottaa hoitaakseen myös sako- ja umpikaivolietteiden jätteenkuljetuksen järjestämisen Kymen jätelautakunnan jäsenkunnissa, jos Kymen jätelautakunta kuljetusjärjestelmän osalta päättää, että osassa kuntia tai koko toimialueella siirrytään sako- ja umpikaivolietteiden osalta kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen.

Kymenlaakson Jäte näkee, että sako- ja umpikaivolietteiden jätehuollon hoitaminen ympäristönsuojelulain edellyttämällä tavalla on tärkeää. Kunnan järjestämä jätteenkuljetus varmistaa kuntalaisille sen, että kuljetuspalveluita on tarjolla kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin, myös haja-asutusalueilla.

Kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa kuljetuksen suorittavat urakoitsijat kilpailutetaan avoimilla hankintamenettelyillä säännöllisesti, niin pieninä kokonaisuuksina, että pienilläkin urakoitsijoilla on mahdollisuus osallistua kilpailutuksiin. Taksat vahvistetaan kilpailutusten pohjalta. Taksan mukainen maksu on läpinäkyvä ja oikeudenmukainen.

Kunnan järjestämänä palvelun hinnoittelu on läpinäkyvää ja tasapuolista. Myös ympäristönsuojelun taso paranee, kun keskitetysti järjestetyn kuljetuksen kautta kaikki kiinteistöt saadaan jätteenkuljetusrekisteriin ja kaikkien kiinteistöjen sako- ja umpikaivolietteiden tiedetään päätyvän asialliseen ja vastuullisesti hoidettuun käsittelyyn.

Päätöksenteon pohjaksi Kymen jätelautakunta on teettänyt konsulttiyhtiö Pöyryllä selvityksen, joka on siltä osin puutteellinen, ettei asukkaiden kokemuksia nykyjärjestelmästä ole selvitetty ollenkaan. Raporttia tehdessään Pöyry on haastatellut vain viranomaisia, kuljetusyrittäjiä ja jätevedenpuhdistamojen edustajia.

Raportissa ei ole lainkaan selvitetty jätelain 37.1 § edellyttämää palvelujen kattavuutta sekä saatavuutta kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin, selvittämällä asiaa suoraan kotitalouksilta ja asukkailta. Esimerkiksi kotitalouksien palveluista maksamia to-

dellisiä, toteutuneita hintoja ei ole yritettykään selvittää, eikä niitä käsitellä raportissa.

Asukasnäkökulma puuttuu raportista kokonaan, vaikka kyseinen palvelu tehdään nimenomaan asukkaita varten. Palvelua ei tule suunnitella ja toteuttaa urakoitsijana toimivia yrityksiä varten.

Raportissa on todettu, että siirtyminen kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen lisää jäykkyyttä ja vähentää asiakkaiden valintamahdollisuuksia. Tämä pitää siltä osin paikkansa, että kaikki tulevat perustuslain edellyttämällä tavalla tasavertaiseksi lain edessä ja valintamahdollisuus laiminlyödä sako- ja umpikaivojen tyhjentäminen poistuu. Sen sijaan pelättyjä asiakaspalvelun toimimattomuutta tai tyhjennysaikojen ja tyhjennysvälien sopimattomuutta ei ainakaan Mäntyharjulla ole kerrottu ilmenevän. Mäntyharju on kuulunut kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen piiriin jo useamman kilpailutuskauden.

Selvityksessä ei oteta kantaa viranomaisrekisterien kattamattomuuteen ja valvonnan hankaluuksiin, joihin nykyinen kuljetusjärjestelmä on osasyynä. Nykyisellään kiinteistönhaltija, joka asuu kiinteistöllä, joka ei ole liittynyt vesilaitosten tai vesiosuuskuntien viemäriverkostoon voi olla tilaamatta palvelua keneltäkään. Pahimmassa tapauksessa jätevedet menevät purkuojaan tai imeytyvät maaperään ja pohjaveteen.

Kunnan järjestämä jätteenkuljetus täyttää parhaiten jätelain 35 §:ssä mainitut vaatimukset, joten emme näe mitään laissa mainittuja perusteita, miksi kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus voisi toimialueellamme jatkaa.

Kouvolassa 26 marraskuuta 2015

Kari Martikainen

toimitusjohtaja

Jätelain vaatimukset valmistelulle

1.5.2012 voimaan tulleen jätelain 646/2011 § 37 *[Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus]* asettaa vaatimukset sille, mitä seikkoja tulee tarkastella silloin, kun jätteenkuljetusjärjestelmästä päätetään. Vaatimukset ovat seuraavat:

"Kunta voi päättää, että kiinteistöittäinen jätteenkuljetus järjestetään kunnassa tai sen osassa siten, että kiinteistön haltija sopii siitä jätteen kuljettajan kanssa (kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus), jos:
1) *näin järjestetty jätteenkuljetus täyttää 35 §:n 2 momentissa säädetyt edellytykset [Kiinteistöittäinen jätteenkuljetus on järjestämistavasta riippumatta järjestettävä niin, että tarjolla on jätteen kuljetuspalveluja kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin];*
2) *jätteenkuljetus edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukee jätehuollon alueellista kehittämistä eikä aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle*
3) *päätöksen vaikutukset arvioidaan kokonaisuutena myönteisiksi ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten toimintaan."*

Kaakkois-Suomen Kuljetusyrittäjät ry korostaa, että kuljetusjärjestelmää koskevassa päätöksessä tulee yksilöidysti tarkastella kaikkia edellä mainittuja vaatimuksia.

Jätelain vaatimusten täytyminen alueella

1. Ensimmäisenä edellytyksenä on jätelaissa (37§ ja 35 §) todettu seuraavasti:

"Kiinteistöittäinen jätteenkuljetus on järjestämistavasta riippumatta järjestettävä niin, että tarjolla on jätteen kuljetuspalveluja kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin."

Kymen jätelautakunnan alueella toimivat sako- ja umpikaivolietteidien kuljetuksessa ainakin seuraavat yritykset: Autoyhtymä Vuorinen Oy/ Loka-auto Vuorinen Veikko, Delete Puhdistuspalvelut Oy, Eerola Yhtiöt Oy, Gagga-R. O. Tmi, Kausalan Kiinteistö- ja Siivouspalvelu Oy, Koneellinen Puhdistushuolto Sakka Oy, Kuljetus Sinkkonen Oy, Kuljetus Soimakallio Ky, Lassila&Tikanoja Oyj, Latemar Oy, Loka-auto Jari Tielinen, Loviisan Viemäripalvelu Ky, Noviak Oy, Puhdistusliike R. Jokimäki Ky, Puhdistushuolto Pertti Lehtinen Ky, Solla-Trans Oy, Suurpää Oy, T & K Karppanen Oy ja VTM Putkistohuolto Oy. Näiden lisäksi sako- ja umpikaivolietteidien tyhjennyksissä toimii alueella pienempiä toimijoita.

Yritysten tarjonta on alueella runsasta ja niiden välinen kilpailu on kovaa, mikä pitää asiakkaiden hinnat kohtuullisina. Tarjonta on tällä hetkellä kattavaa ja luotettavaa. Jätteen kuljetuspalveluita on tarjolla kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin. Jätehuoltoyhtiön mahdollinen kilpailutus supistaisi tarjontaa alueella, jolloin kattavuus ja luotettavuus kärsivät. Kilpailun katoaminen alueelta myös nostaa hintoja.

2. Toisena edellytyksenä jätelaissa (37 §) kiinteistön haltijan järjestämälle jätteenkuljetukselle on seuraava: "Jätteenkuljetus edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukee jätehuollon alueellista kehittämistä eikä aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle." Kiinteistön haltijan järjestämää jätteenkuljetusta tukevat seuraavat seikat:
 - Kiinteistön haltijan järjestelmässä jätteenkuljetuksessa ei tule kerralla isoja asiakkaiden vaihdoksia kuljetusy yritykselle, joista aina seuraa suuri ongelma kuljetusten toimivuuden kannalta.
 - Sako- ja umpikaivoja tyhjenetään kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa tilausten ja täyttöasteen mukaan. Jätehuolto yhtiön kilpailutuksessa ne tyhjenetään kalenterin mukaan tietyllä viikolla, jolloin käydään tyhjentämässä puolityhjiä kaivoja ja toisilla kiinteistöillä kaivot ovat liian täynnä.
 - Sako- ja umpikaivojen tyhjennys saattaa jäte yhtiön kilpailutuksessa tulla epäso pivana aikana, esimerkiksi talvella, kun tie ei ole auki. On tarpeen tunnistaa, että pakkasilla tyhjä tyy säiliö saattaa jäätyä ja se menettää toimintakuntonsa.
 - Jäte yhtiön kilpailutus hävittää ylimääräisen kuljetuskapasiteetin alueelta. Se tuottaa ongelmia kriisitilanteiden hoidossa, kuten esimerkiksi jätevedenpuhdistamon ja jätevesiputkiston ongelmatilanteissa, tulvissa sekä suurten tapahtumien yhteydessä.
 - Jätteiden kuljettaminen hoituu vaatimukset täyttävästi molemmissa kuljetusjärjestelmissä. Kiinteistön haltijan järjestämästä mallista ei aiheudu enempää haittaa ja vaaraa ympäristölle ja terveydelle kuin kunnan kilpailuttamasta kuljetuksesta, koska lakisääteiset ympäristövaatimukset eri toiminnoille täytyy olla samat kuljetusjärjestelmästä riippumatta.
3. Kolmantena edellytyksenä jätelaissa (37 §) kiinteistön haltijan järjestämälle jätteenkuljetukselle on seuraava: "Päätöksen vaikutukset arvioidaan kokonaisuutena myönteisiksi ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten toimintaan." Kiinteistön haltijan järjestämää jätteenkuljetusta tukevat seuraavat seikat:
 - Kotitalouksilla on mahdollisuus valita mieleisensä kuljetus yritys.

Kaakkois-Suomen Kuljetusyrittäjät ry

Jos palvelu ei yrityksellä toimi halutulla tavalla, asiakas voi vaihtaa toiseen yritykseen.

- Päivystys toimii 24 tuntia/vrk. Tämä on tärkeä asia erityisesti lietteiden kuljetuksessa. Jätehuoltoyhtiön kilpailuttamassa kuljetuksessa toimii vain normaali asiakaspalvelu, yleensä ma-pe klo 8-16.
- Lietteiden tyhjennyksessä maksetaan vain todellisesta tilauksesta. Jos asiakas ei jäteyhtiön kilpailuttamassa kuljetuksessa voi ottaa vastaan tyhjennystä esitettynä aikana, asiakas joutuu maksamaan hukkanoutomaksun.
- Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus kehittää alueen elinkeinotoimintaa ja mahdollistaa uudet innovaatiot alalle.
- Jätehuoltoyhtiön kilpailutuksessa markkinat keskittyvät voimakkaasti ja paljon kuljetusyrittäjiä on joutunut lopettamaan toimintansa. Urakka-alueiden pilkkominen pieniksi ei estä tätä kehitystä.
- Jätehuoltoyhtiön kilpailutuksessa paikkakunnan kuljettajat menettävät usein työpaikkansa, sillä jos urakan voittaa jokin alueen ulkopuolinen yritys, autot tulevat silloin isolta keskusvarikolta, ei omalta paikkakunnalta.
- Kuljettajien työsuhteet muuttuvat jätehuoltoyhtiön kilpailutuksessa pätkätoiksi, mikä vaikeuttaa ammattitaitoisen työvoiman saatavuutta. Työntekijöiden ja yritysten verotulot vahvistavat alueen taloutta.
- Uuden jätelain mukainen jätteenkuljetusrekisteri turvaa viranomaisille tasavertaisen valvonnan molemmissa kuljetusjärjestelmissä.
- Uuden jätelain mukaan jätteenkuljetusyritysten tulee hakea toiminnalleen lupaa ELY-keskukselta jätehuoltorekisteriin liittymisellä. Tähän liittyvät myös vakuusmaksuvelvoitteet. Uudet velvoitteet koskevat molempia kuljetusjärjestelmiä. Myös ympäristöluvut ja ympäristövalvonnan velvoitteet koskevat samalla tavalla molempia kuljetusjärjestelmiä.

Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus on paras vaihtoehto

Kaakkois-Suomen Kuljetusyrittäjät ry:n saamien tietojen mukaan kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus on paras ja toimivin vaihtoehto alueella. Se toimii hyvin, ja asiakkaat ovat palveluun tyytyväisiä. Yksityiskohtaiset perustelut ovat seuraavat:

1. Jäteyhtiön järjestämä kilpailutus ei alenna asukkaiden kustannuksia

Sako- ja umpikaivolietteen tyhjennyksessä kuljetusten kilpailutus keskitetysti ei johda asukkaiden maksamien hintojen laskuun. Kokonaishinnat usein kohoavat, koska tyhjennykset tapahtuvat automaattisen aikataulun mukaan, eikä asiakkaiden tilausten perustella kaivojen täytyttyä. Asiakkaat joutuvat myös maksamaan jätehuoltoyhtiön kilpailutuksessa tarpeettomia hukkanoutomaksuja, jos he eivät pysty vastaanottamaan tyhjennystä esitettyä ajankohtana.

Jätehuoltoyhtiön kilpailutusta sako- ja umpikaivolietteen tyhjennyksessä on Suomessa kokeiltu vain muutamalla paikkakunnalla: Alavudella (1.1.2011 alkaen), Ilmajoella (1.3.2013 alkaen), Jalasjärvellä (1.3.2013 alkaen), Kemiönsaarella (1.1.2013 alkaen), Kuortaneella (1.4.2013 alkaen), Lapualla (1.3.2014 lähtien), Mäntyharjulla, Ranualla, Seinäjoella (1.4.2012 alkaen) ja Ähtärissä (1.5.2013 lähtien). Kokemukset ovat tämän toiminnan osalta siis hyvin vähäiset.

Kuljetusjärjestelmän muutos ja urakoitsijoiden vaihdokset kilpailutusten välillä ovat saaneet aikaan ongelmia jätehuollon toimivuudessa, kun uudet kuljetusyrietykset eivät ole löytäneet kaikkia kohteita.

Keskitetty kilpailuttaminen estää kotitalouksia hankkimasta haluamansa laadun mukaista jätteenkuljetusta. Keskitetyssä kilpailutuksessa asukkaat tai muutkaan kunnan vastuulla oleva toimijat eivät voi enää valita toista kuljetusyrietyä, jos palvelu ei toisella pelaa. Asukas on siis pakotettu tyytymään jätehuoltoyhtiön hänelle valitsemaan palvelun laatuun.

2. Keskitetty kilpailutus ei johda ympäristöpäästöjen vähentymiseen

Kahden jätteenkuljetusjärjestelmän välillä kuljetuksesta aiheutuvien päästöjen erot ovat erittäin pienet. Kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa kuljetusyrietykset ovat suunnitelleet tehokkaat kuljetusreitit. Yrityksille hukka-ajo on suoraan pois yrityksen tuotosta, eikä sellaiseen ole yksityisillä yrityksillä varaa.

Sako- ja umpikaivolietteen kunnallisessa kilpailutuksessa on säännöllisen tyhjennysrytmin vuoksi käyty imemässä puolityhjiä kaivoja. Toisilla asiakkailla kaivot ovat olleet liian täynnä, koska kaivoja on alettu tyhjentää kalenterin mukaan eikä täyttöasteen ja tilausten perusteella.

Erityisesti umpikaivojen tyhjennys tulee tapahtua hyvin nopeasti säiliön hälytysjärjestelmän hälytyksen jälkeen. Jos tyhjennystä ei saada nopeasti, järjestelmä tukkeutuu ja jätettä purkautuu huoneistoon tai pahimmissa tapauksissa valuu ympäristöön. Nopea tyhjennys voidaan turvata vain yritysten ympärivuorokautisella hälytyspalvelulla.

Toisaalta jätehuoltoyhtiön kilpailutuksen seurauksena ylimääräinen kuljetuskaluston kapasiteetti häviää alueelta. Tällä on negatiivinen vaikutus kriisitilanteiden hoidossa, esim. jätevedenpuhdistamon ja jätevesiputkiston ongelmatilanteissa, tulvissa sekä suurten tapahtumien yhteydessä.

Jätehuoltoyhtiön kilpailutuksen seurauksena näihin ongelmatilanteisiin ei saa enää nopeasti kuljetuskalustoa, joka johtaa suuriin päästöihin luontoon esim. pumppuvaurioissa jätevedenpuhdistamolla tai jätevesiputkiston repeytyttyä. Näitä ongelmatilanteita tapahtuu kohtalaisen usein ja äkkiarvaamatta.

3. Keskitetyllä kilpailutuksella on erittäin kielteiset yritysvaikutukset

Kunnallinen kilpailutus on varsin tuhoisa jätteenkuljetusalan yritystoiminnalle. Jos jokin yritys häviää kilpailutuksessa, se menettää mahdollisuuden yritystoiminnan harjoittamiseen. Mikään yritys ei voi odottaa 3-5 vuotta seuraavaa kilpailutusta jäteautot toimettomana odottaen. Jos paikallinen yritys häviää kilpailun, myös paikkakunnan kuljettajat menettävät työpaikkansa. Kunta menettää verotuloina sekä paikallisen yrityksen verot että työntekijöiden verot.

Toteutuneen perusteella voidaan osoittaa, että keskitetty kilpailutus johtaa kilpailun keskittymiseen, koska ensimmäisten kilpailutuskertojen alihinnoittelulla voidaan tietoisesti raivata markkinoilta osa yrityksistä. Seuraavalla kerralla tarjoajia on vähemmän ja hinnat lähtevät nousuun.

Julkiseen kilpailutukseen osallistuminen on monelle pienemmälle yritykselle hyvin haastavaa. Se myös vähentää julkiseen kilpailutukseen osallistumista.

Yritysten osalta jätteenkuljetusjärjestelmän muuttaminen johtaa patkätöihin, jolloin yrityksen toiminnan kehittäminen estyy. Pahimmillaan yritys joutuu lopettamaan toimintansa ja sanomaan irti pitkäaikaisissa työsuhteissa olleen henkilöstönsä. Julkisista hankinnoista johtuva määräaikaaisuus tuo määräaikaisuuden myös henkilöstöön ja lisää laajasti taloudellista epävarmuutta.

Kunnan kilpailuttamisesta johtuva julkinen hankinta määräaikaisena toimintana aiheuttaa haittaa sekä asukkaille että alan yrityksille. Julkiset hankinnat eivät tässä tapauksessa edistä kilpailua, vaan ne lamauttavat jo toimivien markkinoiden toiminnan.

Kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen malli antaa pysyvyyden sopimusympäristöön ja mahdollistaa aidon asiakas-yritys -raajapinnan, mikä auttaa palveluiden ja keräysteknologioiden innovoinnissa ja käyttöön otossa.

4. Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Viranomaisvalvonnan osalta laki turvaa samanlaisen valvonnan kuljetusjärjestelmästä riippumatta. Jätteenkuljetusrekisteriä koskevat tiedot tulee antaa viranomaiselle myös kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa. Jätteenkuljetusrekisterin hoitaminen ja ylläpito ovat tärkeitä jätehuoltoviranomaisen tehtäviä. Jätehuoltoviranomaisen tehtävänä on valvoa jätteenkuljetusrekisterin avulla kiinteistöjen mukanaoloa jätehuollossa. Jätteenkuljetusyritykset ilmoittavat jätteenkuljetusrekisteriin jätehuollon piirissä olevat kiinteistöt, jäteastian koon ja tyhjennysvälin

Kaakkois-Suomen Kuljetusyrittäjät ry

jätejakeittain. Tämä koskee myös lietteiden kuljetusta. Uuden jätelain mukaan sako- ja umpikaivolietteitä kuljetettaessa tulee täyttää myös siirtoasiakirja.

Uuden jätelain mukaan jätteenkuljetusyritysten tulee puolestaan hakea toiminnalleen lupaa ELY-keskukselta jätehuoltorekisteriin liittymiseen ja siihen liittyvät myös vakuusmaksuvelvoitteet. Vanhassa laissa toimintaan riitti ilmoitus ELY-keskukseen. Uudet velvoitteet koskevat molempia kuljetusjärjestelmiä. Myös ympäristöluvut ja ympäristövalvonnan velvoitteet koskevat molempia kuljetusjärjestelmiä.

Yhteenveto

Kaakkois-Suomen Kuljetusyrittäjät ry katsoo, että Kymen jätelautakunnan alueella ei ole esitetty sellaisia jätelain 37 §:n edellyttämiä perusteluja, jotka estäisivät sako- ja umpikaivolietteiden kuljetuksessa kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetusjärjestelmän valintaa. Alueella on tarjolla yksityisiä jätteen kuljetuspalveluja kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin.

Suora asiakkaan ja yrittäjän välinen sopimus mahdollistaa parhaiten pitkäaikaiset asiakassuhteet ja luo parhaat edellytykset tehokkaalle jätehuoltojärjestelmälle. Kunnan, ja tässä tapauksessa myös jätelautakunnan tehtävänä, on mahdollistaa asukkaille hyvin toimivat ja laadukkaat jätehuoltopalvelut sekä taata hyvät toimintaedellytykset alueen yrityksille.

Kunnioittavasti

Kaakkois-Suomen Kuljetusyrittäjät

Eeva-Maija Koponen
Eeva-Maija Koponen
toimitusjohtaja

SAAPUNUT

09. 11. 2015

Kymen jätelautakunta
PL 32
45701 KUUSANKOSKI

Dn:o
7629/14.06.02/2015

LAUSUNTO
6.11.2015

Lausunto sako- ja umpikaivolietteen jätteenkuljetusjärjestelmästä, 7269/14.06.00/2015

Kymen jätelautakunnan alueella toimivat sako- ja umpikaivoja tyhjentävät yrittäjät (jäljempänä Yrittäjät) toteavat, että koko Kymen jätelautakunnan alueella paras tapa hoitaa sako- ja umpikaivolietteiden tyhjen-
nykset on nykyinen kiinteistöhaltijan järjestämä jätteenkuljetusjärjestelmä.

Nykyinen malli on joustava ja asiakaslähtöinen, sekä markkinaehtoinen, jossa loppuasiakas saa kilpailuttaa ja valita vapaasti Yrittäjiä, joilta palvelun haluaa ostaa. Kymen jätelautakunnan alueella on monta Yrittäjää tarjoamassa palveluita. Alueen yritykset ovat merkittäviä työllistäjiä ja seutukunnalla tarvitaan kipeästi markkinaehtoisia työpaikkoja, joita alueen Yrittäjät osaltaan ylläpitävät ja luovat.

Kuntien tehtävä on viranomaisena valvoa lakien toteutumista ja luoda tasapuoliset puitteet markkinaehtoi-
selle yritystoiminnalle. Kuntien ei tule toimia operaattoreina vapailla markkinoilla ja kilpailla osittain tai ko-
konaan kilpailulta suojassa olevien (jäte)yhtiöiden kautta. Alueen Yrittäjät vaativat, että kunnallisten jäteyh-
tiöiden (tai liikelaitosten) kokonainen tai osittain erityis- ja monopoliasema tulee poistaa ja ne tulee saattaa
kilpailullisesti tasavertaiseen asemaan muiden avoimilla markkinoilla toimivien yritysten kanssa.

Alueen Yrittäjien puolesta

Suurpää Oy
Pekka Suurpää

Puhdistusliike R. Jokimäki Ky
Jonny Jokimäki

Kausalan Kiinteistö- ja Siivouspalvelu Oy
Tuija Mikkola

Solla-Trans Oy
Joonas Solla

Puhdistushuolto Pertti Lehtinen Ky
Pertti Lehtinen

Ekoturve Oy / Lokka-auto
Jari Tielinen

Autoyhtymä Vuorinen Oy
Harri Vuorinen

Lokahuolto Sakka Oy
Jari Hartikka

13. 11. 2015

7629/^{Dn:o}14.06.00/2015

Kymen jätelautakunta
Kouvola kaupunki
Valtakatu 33, 45701 Kuusankoski
tekinenjaymparisto@kouvola.fi

Lausuntopyyntö 6.10.2015
Kymen jätelautakunnan kuulutus 6.10.2015

LAUSUNTO SAKO- JA UMPIKAIVOLIETTEIDEN JÄTTEENKULJETUSJÄRJESTELMÄSTÄ 7629/14.06.00/2015

Yleistä

Kymen jätelautakunta valmistelee päätöstä sako- ja umpikaivolietteen kuljetusjärjestelmästä lautakunnan kuntien Haminan, Iitin, Kouvola, Kotkan, Lapinjärven, Miehikkälän, Virolahden ja Pyhtään alueilla, joissa on tällä hetkellä käytössä kiinteistön haltijan malliin perustuva sako- ja umpikaivolietteen kuljetusjärjestelmä. Kymen jätelautakunnan toimialueen kunnista Mäntyharjulla on käytössä kunnan järjestämään malliin perustuva kuljetusjärjestelmä. Jätelautakunnan alueella on tarkasteltu nykyisen kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen tilaa Pöyry Finland Oy:n 28.9.2015 päivätyssä raportissa (jäljempänä: *raportti*). Jätelautakunta on päättänyt antaa niille, joiden oloihin päätöksellä voi olla vaikutusta, mahdollisuuden lausua mielipiteensä asiasta 13.11.2015 mennessä.

Raportissa tarkastellaan, voidaanko lautakuntaan kuuluvissa kunnissa säilyttää kiinteistökohtainen ja asukkaiden valintaan perustuva kuljetusmuoto, vai edellyttääkö voimassa oleva jätelaki (646/2011), että jätelautakunnan toimialueella tulee siirtyä kunnan järjestämään jätteenkuljetusjärjestelmään.

Kymen Yrittäjät ry katsoo alueen yrityksiä edustavana organisaationa velvollisuudekseen esittää huomionsa raportista, jotta kunnissa ja jätelautakunnassa toimivat päättäjät saisivat riittävää selvitystä voimassa olevan lainsäädännön sisällöstä ja muista asiaan liittyvistä seikoista.

Edellä mainitun johdosta Kymen Yrittäjät ry esittää lausuntonaan kunnioittaen seuraavaa.

Päätöksenteon perustuttava oikeaan ja puolueettomaan tietoon

Jätelautakunnan päätöksen valmistelussa tulee selvittää päätöksentekoa varten tarvittavat tosiasiat. Viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot ja selvitykset. Kuntalaiset sekä kunnan alueen muut toimijat voivat korostetusti edellyttää, että sekä päätöksen valmistelijat että päättäjät toimivat tasapuolisesti, harkintavaltaa oikein käyttäen sekä objektiivisesti. Lisäksi hallinnolliset päätökset on aina perusteltava, ja päätöksessä ilmoitettava, mitkä seikat ja selvitykset ovat vaikuttaneet ratkaisuun.

Raportti ei voi yksinään toimia viranomaisen päätösesityksen pohjana. Jätelautakunnan esittelijän päätösehdotuksen, ja viime kädessä päättäjien ratkaisun, on perustuttava kattavasti ja puolueettomasti eri selvityksiin. Myös asukkaiden mielipide tulisi ottaa huomioon.

Esitämme tässä yhteydessä yleisiä huomioitamme raportin sisällöstä. Lisäksi käsittelemme erikseen kuljetusjärjestelmien valintaan ja vaikutuksiin liittyviä asioita jäljempänä.

Lakia tulee noudattaa kuljetusjärjestelmästä riippumatta

Asukkaiden ja kuntalaisten on luovutettava jätelain 32 §:n mukaisesti kunnan vastuulle kuuluva jäte alueella järjestettyyn kiinteistöittäiseen jätteenkuljetukseen tai kunnan järjestämään alueelliseen vastaanottopaikkaan (jätelaki 41 §). Kiinteistöjen ja asukkaiden velvollisuuteen luovuttaa kunnalle kuuluva jäte ei riipu millään muotoa siitä, mikä kuljetusjärjestelmä kunnassa on valittu.

Jos kiinteistö ei tee lain mukaista sopimusta jätteen kuljettamisesta, jätehuoltoviranomainen saa asiasta tiedon asianmukaisen valvonnan kautta ja voi ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin (mm. jätelain 147 §:n rangaistussääntö 41 § 1 mom:n rikkomisesta). Viranomaisvalvontaa helpottaa jätteenkuljettajille laissa asetettu tiedonantovelvollisuus: jätehuoltoviranomaiselle tulee antaa kuljetustavasta riippumatta tietoja muun muassa kiinteistöistä, joilta jätettä on noudettu, jätteen tyhjennyskerroista, kiinteistöiltä kerätyn jätteen määrästä ja toimituspaikasta (jätelaki 39 §). Viranomaisen tulee valvoa, että velvoitetta noudatetaan.

Viranomaisvalvonta ei riipu valitusta kuljetustavasta

Viranomaisvalvonta ei saa olla riippuvainen valitavasta kuljetusjärjestelmästä. Kuljetusyritysten tulee toimia lain edellyttämällä tavalla jätehuoltomääräysten mukaisesti riippumatta siitä, kumpaa kuljetusjärjestelmää alueella noudatetaan (jätelaki 39 §). Jos kuljetusyritys toimii jätehuoltomääräysten vastaisesti, on viranomaisen puututtava asiaan lain edellyttämällä tavalla. Jos jätelakia ei noudateta ja sen perusteella pyydettyjä

selvityksiä ei saada, voi viranomainen määrätä ne annettavaksi uhkasakon nojalla (jätelaki 125 § ja 129 §).

Näin ollen raportissa esitetyt huomiot valvonnan puutteista nykyjärjestelmän osalta sekä johtopäätökset siitä, että valvonnan tehostuminen olisi peruste kunnan järjestämään malliin siirtymiselle, ovat perusteluiltaan puutteellisia. Viranomaisvalvonta ja jätelain noudattaminen eivät saa olla riippuvaisia valittavasta kuljetusjärjestelmästä. Lisäksi on hyvä huomioida, että raportin mukaan valituksia on joka tapauksessa tullut hyvin vähän, vain muutamia viimeisen viiden vuoden aikana. Kaikissa kunnissa valituksia ei ole tullut edes joka vuosi. Viranomaisille ei ole yksittäistapausta lukuun ottamatta myöskään tullut tarkastuspyyntöjä väärin paikoihin tyhjennetyistä lietteistä tai kaivojen omatoimisesta tyhjentämisestä. Lietteiden keräys ja kuljetus on arvioitu olevan ammattitaitoista. (raportin s. 6 ja 15)

Kuljetusjärjestelmien valinta jätelain mukaan

Kuulutuksen liitteenä olevassa taustamateriaalissa todetaan sivulla 1, että kunnan järjestämä jätteenkuljetus olisi jätelain mukainen ensisijainen tapa järjestää sako- ja umpikaivolietteen kuljetus. Huomautamme, että jätelain 35 §:n mukaan kunnan tulee järjestää jätteen kuljetus *vaihtoehtoisesti* joko kunnan tai kiinteistön haltijan järjestämänä. Molempia vaihtoehtoja tulisi siten punnita tasavertaisesti, eikä kunnan järjestämä jätteenkuljetusjärjestelmä ole automaattisesti ensisijainen.¹ Myös eduskunta korosti mallien samanarvoisuutta säätäessään nykyistä jätelakia (Ympäristövaliokunnan mietintö 23/2010 vp).

Jätelain 37 §:n mukaan kunta voi päättää, että kiinteistöittäinen jätteenkuljetus järjestetään kunnassa tai sen osassa siten, että kiinteistön haltija sopii siitä jätteen kuljettajan kanssa (kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus), jos:

- 1) näin järjestetty jätteenkuljetus täyttää jätelain 35 §:n 2 momentissa säädetyt edellytykset [kiinteistöittäinen jätteenkuljetus on järjestämistä vasta riippumatta järjestettävä niin, että tarjolla on jätteen kuljetuspalveluja kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin];
- 2) jätteenkuljetus edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukee jätehuollon alueellista kehittämistä eikä aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle;

¹ Myös jätelakia koskevan lainvalmistelumateriaalin mukaan jätehuoltoviranomaisella on edelleen vanhan lain sopimusperusteisen jätteenkuljetuksen kaltainen mahdollisuus järjestää vastuulleen kuuluvien yhdyskuntajätteen kuljetus siten, että kiinteistön haltija sopii siitä jätteen kuljettajan kanssa (HE 199/2010 vp, s. 39).

3) päätöksen vaikutukset arvioidaan kokonaisuutena myönteisiksi ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten toimintaan.

Kymen Yrittäjät korostaa, että kuljetusjärjestelmää koskevassa päätöksessä tulee yksilöidysti ja tasapuolisesti tarkastella kaikkia edellä mainittuja vaatimuksia. Eduskunta on jätelain hyväksyessään korostanut jätteenkuljetusjärjestelmien lähtökohtaista samanarvoisuutta, edellytysten yhtäläisyyttä ja siten kilpailuneutraliteettia (Ympäristövaliokunnan mietintö 23/2010 vp).

Raportissa ei ole kaikilta osin käsitelty riittävän kattavasti jätelain 37 §:ssä esitettyjä reunaehtoja. Tämän osalta esitämme täydentävinä huomioinamme seuraavaa.

Kuljetuspalvelujen kattavuus ja luotettavuus sekä kohtuulliset ja syrjimättömät ehdot

Raportista käy ilmi, että kuljetuspalveluja on jätelautakunnan alueella kattavasti ja luotettavasti saatavilla. Raportissa mukaan usealle kuljetusyritykselle on muodostunut pitkäaikaisia asiakassuhteita. Lisäksi kuljetajahaastatteluiden perusteella kuljetusyritykset pystyvät reagoimaan asiakkaiden esittämiin tilauksiin nopeasti ja haluavat palvella asiakasta mahdollisimman hyvin. Palvelua ja päivystystä on myös todettu olevan saatavilla lähes vuorokauden ympäri.

Yritysten runsas lukumäärä ja niiden välinen kova kilpailu pitää tehokkaasti asiakkaiden hinnat kohtuullisina. Tarjonta on tällä hetkellä kattavaa ja luotettavaa. Siirtyminen kunnan kilpailuttamaan malliin lopettaisi kuljetusyritysten välisen kilpailun. Tällä olisi negatiivinen vaikutus niin hintatasoon kuin palvelun laatuun ja saatavuuteen.

Jätelaki ei edellytä jätteenkuljetusyrityksiltä yhtäläisiä asiakashintoja. Kilpailulainsäädäntö edellyttää, että jokainen yritys tekee toimintaansa koskevat päätökset itsenäisesti. Yritys voi hinnoitella palvelunsa eri asiakkaille, asiakasryhmille tai eri alueille toisistaan poikkeavasti, jos siihen on perusteltu syy. Hintaratkaisuihin liittyy oleellisesti objektiivinen arvio palvelun laajuudesta, käyntikerroista sekä kuljetusmatkoista. Tältä osin on lisäksi huomioitava, että jätelain 79 §:n mukaan jätemaksun perusteina voi olla myös mm. jätteen keräys- ja kuljetusolot kiinteistöllä ja noutoalueella sekä kuljetusmatka.

Jätelain esitoissa todetaan, että *"Sopimusperusteisen jätteenkuljetuksen etuna voidaan pitää keskitettyä järjestelmää parempaa mahdollisuutta asiakaslähtöisten kuljetuspalvelujen tuottamiseen."* (HE 199/2010 vp, s. 40). Kiinteistön haltijan valintaan perustuva malli mahdollistaa sen, että asukkaat voivat tilata sako- ja umpikaivolietteen tyhjennyksen ja kuljetuksen sopivimmaksi katsomaltaan palveluntarjoajalta toisin kuin kunnan järjestämässä kuljetusmallissa.

Käsityksemme mukaan jätelautakunnan alueella on oltu nykyiseen kiinteistön haltijan malliin perustuvaan kuljetusjärjestelmään pääosin erittäin tyytyväisiä. Lisäksi kuljetusyritykset tarjoavat asukkaille sako- ja umpikaivolietteiden kuljetuspalveluiden ohella useita muitakin erilaisia palveluita. Raportissa olisi tullut selvittää kattavalla tavalla, esimerkiksi asukasselvityksen perusteella, jätelautakunnan alueella asuvien näkemyksiä eri kuljetusjärjestelmävaihtoehdoista.

Jätehuollon yleinen toimivuus kunnassa sekä vaarattomuus ja haitattomuus terveydelle sekä ympäristölle

Viittaamme jo edellä mainittuun, että puutteet viranomaisvalvonnassa ja jätehuollon lakisääteisessä seurannassa eivät saa olla riippuvaisia valittavasta kuljetusjärjestelmästä. Kuljetusyritysten on noudatettava lakisääteisiä velvoitteitaan riippumatta valittavasta kuljetusjärjestelmästä.

Reittien mahdollisimman tehokasta suunnittelua voidaan jo yritysten toiminnan kannalta pitää itsestäänselvyysnä. Kiinteistön haltijan omaan valintaa perustuva malli mahdollistaa tyhjennysvälien määrittämisen tosiasiallisen tarpeen mukaan, jolla voidaan välttää kaivojen tyhjentämistä puolityhjinä. Kuten raportissakin on todettu, puolityhjän kaivon tyhjentäminen ei ole taloudellisesti eikä ympäristöllisesti kannatettavaa.

Lisäksi on syytä asettaa ympäristövaikutukset oikeisiin mittasuhteisiin: esimerkiksi Oulun seudulla tehdyn selvityksen mukaan kunnan malliin siirtyminen vähentäisi raskasta liikennettä ainoastaan 0,09 % ja liikenteen kokonaispäästöt vähenisivät 0,1 - 0,5 %.² Myös jätelain esitöissä todetaan, että kasvihuonekaasujen kokonaispäästöihin nähden jätteen kuljetusjärjestelmien muutoksista aiheutuvat ilmastovaikutukset ovat vähäisiä (HE 199/2010 vp, s. 40).

Vaikutukset yrityksiin, toimialan kilpailuun, kuntien kustannuksiin, kotitalouksien asemaan sekä viranomaisten toimintaan

Kunnan järjestämän jätteenkuljetuksen malli johtaa markkinoiden sulkeutumiseen jopa useiksi vuosiksi kilpailutuksen jälkeen. Kunnan malli tarkoittaa yrityksille sitä, että kilpailutuksen voittanut (tavallisesti iso yritys) taho saa toimia alueella yksinoikeudella koko sopimuskauden ajan. Sen sijaan asukkaiden valintaan perustuvassa mallissa kaikilla lain mukaisesti toimivilla yrityksillä on mahdollisuus tarjota palveluitaan alueen asukkaille, mikä on omiaan edistämään myös markkinoiden tervettä toimintaa ja pienyritysten pääsyä markkinoille.

Kunnan mallin mukaiset kilpailutukset suosivat suuria yrityksiä, mikä useassa tapauksessa johtaa yritysten lukumäärän vähenemiseen, pitkällä aikavälillä kilpailun loppumiseen ja sitä kautta kunnille aiheutuvien kustan-

² http://www.jly.fi/oulun_jatehuolto_loppuraportti.pdf, s. 22 ja 26.

nusten nousuun. On selvää, etteivät kilpailutuksen hävinneet pienet paikalliset kuljetusyritykset kykene odottelemaan useita vuosia uuden kilpailutuksen järjestämistä, vaan voivat joutua luopumaan yritystoiminnastaan korvaavan toiminnan puuttuessa. Mikään yritys ei voi odottaa useita vuosia seuraavaa kilpailutusta jäteautot toimettomana. Loka-autoja ei myöskään voi ilman mittavia investointeja muuttaa muuhun käyttöön soveltuviksi. Kun tarjontaa on vähän, voivat jäljelle jääneet yritykset nostaa hintojaan. Nimenomaan tällainen kehitys vaikuttaa kielteisesti ja epäterveellä tavalla kilpailuun.

Kiinteistön haltijan malliin perustuvaa sako- ja umpikaivolietteidien kuljetusta on harjoitettu Kymen jätelautakunnan toiminta-alueella jo vuosikymmeniä. Kuljetusyritykset tarjoavat haja-asutusalueilla sako- ja umpikaivolietteidien kuljetuspalveluiden ohella myös useita muita palveluita. Kiinteistön haltijan malliin perustuvan kuljetusjärjestelmän säilyminen takaisi myös näiden palveluiden tarjonnan erityisesti haja-asutusalueiden tukena, parantaen ja pitäen yllä asukkaiden mukavuus- ja turvallisuustasoa sekä kehittää alueen elinkeinotoimintaa ja edesauttaa uusien yritysten ja innovaatioiden syntyä. Pienet, paikallisesti toimivat yritykset, ovat myös yleensä isoja valtakunnallisesti toimivia yrityksiä kiinnostuneempia oman kotiseutunsa kehittämisestä.

Kotitalouksien aseman kannalta on tärkeä huomata, että kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa palveluntarjoajaa ei lähtökohtaisesti voi vaihtaa. Kunnan järjestämä jätteenkuljetus perustuu kilpailutuksiin, joiden pohjalta sopimukset tehdään useiksi vuosiksi. Sopimuksen purkaminen edellyttäneen usein huomattavan vakavia kuljetusyrityksen taholta tapahtuvia sopimusrikkomuksia. Sopimuksen purkaminen, esimerkiksi yksittäisen jätteenhaltijan kohdalla tapahtuneen sopimusrikkomuksen takia ei liene todennäköistä. Sen sijaan kiinteistön haltijan malliin perustuvassa järjestelmässä jätteenhaltija voi itsenäisesti valita kuljetusyrityksen, eikä mikään taho pakota kiinteistön haltijaa jatkamaan sopimusta sellaisen kuljetusyrityksen kanssa, jonka hinnoitteluun tai palveluun tämä ei ole tyytyväinen.

Lisäksi kiinteistön haltijan järjestämään jätteenkuljetukseen perustuvassa mallissa yksityisen kuljetusyrityksen tarjoama kuljetuspalvelu kuuluu kuluttajansuojalainsäädännön piiriin, toisin kuin kunnan järjestämä jätteenkuljetus. Kiinteistön haltijan malliin perustuvassa kuljetusjärjestelmässä jätteenhaltijalla on oikeus kuluttajansuojalain mukaisiin oikeuskeinoihin, joista tärkeimpänä mahdollisuus purkaa sopimus ja vaihtaa kuljetusyritystä tilanteessa, missä jätehuollon palvelu ei vastaa sitä, mitä siltä säädösten perusteella edellytetään. Tätä mahdollisuutta jätteenhaltijalla ei ole kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen perustuvassa mallissa.

Viranomaisvaikutusten osalta viittaamme jo edellä lausuttuun. Lisäksi toteamme, että koska jätteen ammattimaisen kuljettajan on ilmoitauduttava ELY-keskuksen ylläpitämään jätehuoltorekisteriin, ja jätelain mukaan kuljetusyrityksillä on raportointivelvollisuus jätehuoltoviranomai-

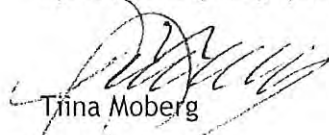
sille, viranomaisen oman toiminnan puutteista ei voida tehdä johtopäätöstä jommankumman kuljetusjärjestelmän paremmuudesta. Myös kunnan järjestämässä jätteenkuljetuksessa jätteen kuljetuksen hoitaa yritys. Jätelain vaatimukset koskevat kaikkia yrityksiä riippumatta siitä, mitä kuljetusjärjestelmää kunnassa käytetään, ja siten myös viranomaisen valvontavelvollisuus on kuljetusjärjestelmästä riippumaton.

Lopuksi

Käsityksemme mukaan Kymen jätelautakunnan alueella käytössä oleva sako- ja umpikaivolietettä koskeva kiinteistön haltijan järjestämään jätteenkuljetukseen perustuva nykyjärjestelmä täyttää jätelain mukaiset reunaehdot ja jätelain 37 §:n mukaiset edellytykset. Nykyjärjestelmä on toimiva, asiakaslähtöinen, pk-yritysten kilpailua, elinvoimaisuutta ja markkinaehtoisuutta lisäävä sekä jätelain mukaisesti toteutettu. Se myös tukee kokonaispalveluiden tarjontaa jätelautakunnan alueella, erityisesti haja-asutusalueiden tarpeet huomioon ottaen.

Kunnioittavasti

Kymen Yrittäjät ry psta

Tiina Moberg
Toimitusjohtaja

Jakelu

Kymen jätelautakunta

Tiedoksi

kirjaamo@kouvola.fi
kirjaamo@hamina.fi
kirjaamo.iitinkunta@iitti.fi
kirjaamo@kotka.fi
kunta@lapinjarvi.fi
miehikkala@miehikkala.fi
kirjaamo@mantynharju.fi
kirjaamo@pyhtaa.fi
kirjaamo@virolahti.fi

SAAPUNUT

13. 11. 2015

12.11.2015

7629/14.06.02/2015
Dn:o

LAUSUNTO

Kymen Jätelautakunta
Kouvola kaupunki
Valtakatu 33, PL 32
45701 KUUSANKOSKI
kirjaamo@kouvola.fi
tekninenjaymparisto@kouvola.fi

LAUSUNTO SAKO- JA UMPIKAIVOLIETTEEN JÄTTEENKULJETUSJÄRJESTELMÄSTÄ
7629/14.06.00/2015

Lausunnon antaja:

Lassila & Tikanoja Oyj
PL 28, 00441 Helsinki
Y-tunnus 16801140-0

Yhteyshenkilö:

Mika Nikander, p. + 358 503857051
mika.nikander@lassila-tikanoja.fi

Viite: Kuulutus 1.10.2015

Asianosaisuus:

Lassila & Tikanoja Oyj (jatkossa L&T) toimii alueella ja tarjoaa kattavasti sako- ja umpikaivolietteen tyhjennys- ja kuljetuspalveluita, joten kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen palveluntarjoajan roolissa, L&T:n mielipide tulee ottaa asiasta päätettäessä huomioon.

Lausunto:

L&T esittää, että Kymen jätelautakunnan alueella parhaiten sopiva jätteenkuljetusjärjestelmä sako- ja umpikaivolietteilille on kiinteistön haltijan järjestämä kuljetus. Järjestelmä on toiminut alueella hyvin ja asiakkaat ovat olleet siihen tyytyväisiä. L&T on sitoutunut tarjoamaan palveluita kaikkien yhteistoiminta-alueen kuntien osalta kattavasti, luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin yhteistyössä alueen muiden kuljetusyritysten kanssa. L&T ilmoittaa jätemaksun perusteet asiakkaille jätelain 85 §:n mukaisesti.

Terve kilpailu, joka kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa toteutuu, edistää yritysten innovatiivisuutta ja uusien palveluratkaisujen kehittymistä jätehuollossa ja palvelee näin alueen jätehuollon kehittymistä. L&T toimii terveyttä ja ympäristöä vaarantamatta, ympäristölupiensa puitteissa, ympäris-

töviranomaisten valvonnassa. L&T:llä on ympäristöjärjestelmä ISO 14001 sekä käytössä laaja yritysraportointi.

Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus kokonaisuutena, myös sako- ja umpikaivolietteiden osalta lisää kotitalouksien päätäntävaltaa valita jätteenkuljetusyritys kokemansa palvelun laadun ja -hinnan perusteella. Asiakaspalvelu ja päivystys toimii kiinteistön haltijan järjestämässä kuljetuksessa 24/7, eikä virka-aika rajoita sitä, kuten kunnan kilpailuttamassa järjestelmässä. Palvelun laatuun ja asiakastyytyväisyyteen tällä on olennainen merkitys, etenkin umpikaivojen tapauksessa, joissa liian hidas tyhjennys voi johtaa järjestelmän tukkeutumiseen, jätteen purkautumiseen huoneistoon tai jopa ympäristöön.

L&T toimittaa jätehuoltoviranomaiselle lain mukaiset tiedot jätteenkuljetusrekisterin ylläpitoa varten. Jätehuoltoviranomaisen riippumattomuus jätehuoltohoitavista yrityksistä on tärkeää ja toteutuu paremmin kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa kuin kunnan kilpailuttamassa järjestelmässä.

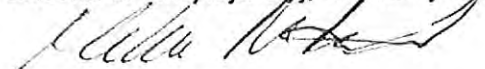
Kiinteistön haltijan järjestämässä kuljetuksessa kaivojen tyhjennys toteutuu täyttöasteen ja tyhjennystarpeen perusteella, eikä sen perusteella, mikä aika kalenteriin on tyhjennykselle ennakolta määritetty, jolloin välttyään mm. mahdollisen kelirikon aiheuttamilta ongelmilta, kun tyhjennysajankohta pystytään valitsemaan vapaammin. Puolityhjiä kaivojen tyhjennys aiheuttaa myös enemmän kuljetuspäästöjä, kuin täysien kaivojen tyhjennys ja samalla se lisää kuljetusten kustannuksia.

Kiinteistön haltijan järjestämässä kuljetuksessa kuljetusyritysten asiakkuudet määräytyvät markkinatilanteen mukaan, eikä kerralla synny isoja asiakkuuksien siirtymiä, kuten kuljetusjärjestelmän vaihdoksissa tyypillisesti, mikä aiheuttaa ongelmia kuljetusten sujuvuuteen.

Kuljetusyritysten toimintaedellytykset ja edellytykset investoida ja työllistää pysyvät kiinteistön haltijan järjestämässä kuljetuksessa parempana, kuin kunnan kilpailuttamassa järjestelmässä, joka aiheuttaisi kuljetusyritysten alueelta häviämistä. Myös kuljettajien työsuhteet ovat kiinteistön haltijan järjestämässä kuljetusjärjestelmässä tyypillisesti pitkäaikaisia, eikä pätikätyösuhteita, kuten kunnan kilpailuttamassa järjestelmässä, jossa urakan sopimuskauden pituus vaikuttaa yrityksen kykyyn palkata työvoimaa. Häviävät yritykset ja työpaikat tarkoittaisivat alueen kunnille verotulojen vähenemistä ja työttömyyden kasvua.

12.11.2015

Lassila & Tikanoja Oyj, Kotkan yksikkö

Mika Nikander

Yksikön päällikkö, Teollisuuspalvelut

Dn:o
7629/14.06.00 / 2015

Kymen Jätelautakunta
Kouvola kaupunki
Valtakatu 33, PL 32, 45701 KUUSANKOSKI
kirjaamo@kouvola.fi
tekninenjaymparisto@kouvola.fi

Kymen jätelautakunnan alueen kunnan- ja kaupunginhallitukset sekä tekniset lautakunnat ja ympäristölautakunnat

Lausunnon antaminen sako- ja umpikaivolietteiden jätteenkuljetusjärjestelmästä

Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry esittää, että paikkakunnallenne ja koko Kymen jätelautakunnan alueelle sopisi parhaiten sako- ja umpikaivolietteiden kuljetuksessa kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus. Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus on toimivin erityisesti sako- ja umpikaivolietteiden tyhjennyksessä. Järjestelmä on toiminut alueella hyvin ja asiakkaat ovat olleet palveluun tyytyväisiä.

Toisena vaihtoehtona olevaa kunnan järjestämää jätteenkuljetusta on harjoitettu Suomessa sako- ja umpikaivolietteiden tyhjennyksessä vain kymmenellä paikkakunnalla. Näillä alueilla on esiintynyt suuria ongelmia ja asiakkaat ovat olleet kankeaan järjestelmään tyytymättömiä.

Eri tahojen lausunnoilla tulee olla päätöksenteossa tärkeä merkitys. Lopullisen päätöksen asiassa tekee jätehuoltoviranomaisena toimiva Kymen jätelautakunta lausuntojen perusteella.

Uusi jätelaki tuli voimaan 1.5.2012. Sen mukaan jätehuoltoviranomaisen tuli päättää 1.5.2013 mennessä sopimuserusteisen jätteenkuljetusjärjestelmän jatkumisesta uuden lain mukaisena kiinteistön haltijan järjestämänä jätteenkuljetuksena. Tässä yhteydessä Kymen jätelautakunta on pyytänyt lausuntoja.

Asianosaisuus

SKAL edustaa yksityisiä jätehuoltoyrityksiä. Liiton jäsenyrityksiä toimii myös Kymen jätelautakunnan alueella. SKAL edustaa asiassa alueen toimijoita, ja sen mielipide tulee ottaa huomioon.

Hallintolain 41 §:n mukaan esillä olevassa asiassa tulee antaa vaikuttamismahdollisuus, jos asian ratkaisulla voi olla huomattava vaikutus muiden kuin asianosaisten elinympäristöön, työntekoon tai muihin oloihin. Viranomaisen tulee varata näille henkilöille mahdollisuus saada tietoja asian käsittelyn lähtökohdista ja tavoitteista sekä lausua mielipiteensä asiasta.

Jätelain vaatimukset valmistelulle

1.5.2012 voimaan tulleen jätelain 646/2011 § 37 [Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus] asettaa vaatimukset sille, mitä seikkoja tulee tarkastella silloin, kun jätteenkuljetusjärjestelmästä päätetään. Vaatimukset ovat seuraavat:

"Kunta voi päättää, että kiinteistöittäinen jätteenkuljetus järjestetään kunnassa tai sen osassa siten, että kiinteistön haltija sopii siitä jätteen kuljettajan kanssa (kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus), jos:

- 1) näin järjestetty jätteenkuljetus täyttää 35 §:n 2 momentissa säädetyt edellytykset [Kiinteistöittäinen jätteenkuljetus on järjestämistavasta riippumatta järjestettävä niin, että tarjolla on jätteen kuljetuspalveluja kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin];*
- 2) jätteenkuljetus edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukee jätehuollon alueellista kehittämistä eikä aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle*
- 3) päätöksen vaikutukset arvioidaan kokonaisuutena myönteisiksi ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten toimintaan."*

SKAL korostaa, että kuljetusjärjestelmää koskevassa päätöksessä tulee yksilöidysti tarkastella kaikkia edellä mainittuja vaatimuksia.

Jätelain vaatimusten täyttyminen alueella

1. Ensimmäisenä edellytyksenä on jätelaissa (37§ ja 35 §) todettu seuraavasti: "Kiinteistöittäinen jätteenkuljetus on järjestämistavasta riippumatta järjestettävä niin, että tarjolla on jätteen kuljetuspalveluja kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin."

Kymen jätelautakunnan alueella toimivat sako- ja umpikaivolietteiden kuljetuksessa ainakin seuraavat yritykset: Autoyhtymä Vuorinen Oy/ Loka-auto Vuorinen Veikko, Delete Puhdistuspalvelut Oy, Eerola Yhtiöt Oy, Gagga-R. O. Tmi, Kausalan Kiinteistö- ja Siivouspalvelu Oy, Koneellinen Puhdistushuolto Sakka Oy, Kuljetus Sinkkonen Oy, Kuljetus Soimakallio Ky, Lassila&Tikanoja Oyj, Latemar Oy, Loka-auto

Jari Tielinen, Loviisan Viemäripalvelu Ky, Noviak Oy, Puhdistusliike R. Jokimäki Ky, Puhdistushuolto Pertti Lehtinen Ky, Solla-Trans Oy, Suurpää Oy, T & K Karppanen Oy ja VTM Putkistohuolto Oy. Näiden lisäksi sako- ja umpikaivolietteen tyhjennyksissä toimii alueella pienempiä toimijoita.

Yritysten tarjonta on alueella runsasta ja niiden välinen kilpailu on kovaa, mikä pitää asiakkaiden hinnat kohtuullisina. Tarjonta on tällä hetkellä kattavaa ja luotettavaa. Jätteen kuljetuspalveluita on tarjolla kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin. Jätehuoltoyhtiön mahdollinen kilpailutus supistaisi tarjontaa alueella, jolloin kattavuus ja luotettavuus kärsivät. Kilpailun katoaminen alueelta myös nostaa hintoja.

2. Toisena edellytyksenä jätelaissa (37 §) kiinteistön haltijan järjestämälle jätteenkuljetukselle on seuraava: "Jätteenkuljetus edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukee jätehuollon alueellista kehittämistä eikä aiheuta vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle." Kiinteistön haltijan järjestämää jätteenkuljetusta tukevat seuraavat seikat:

- Kiinteistön haltijan järjestelmässä jätteenkuljetuksessa ei tule kerralla isoja asiakkaiden vaihdoksia kuljetusyriykselle, joista aina seuraa suuri ongelma kuljetusten toimivuuden kannalta.
- Sako- ja umpikaivoja tyhjennetään kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa tilausten ja täyttöasteen mukaan. Jätehuoltoyhtiön kilpailutuksessa ne tyhjennetään kalenterin mukaan tietyllä viikolla, jolloin käydään tyhjentämässä puolityhjiä kaivoja ja toisilla kiinteistöillä kaivot ovat liian täynnä.
- Sako- ja umpikaivojen tyhjennys saattaa jäteyhtiön kilpailutuksessa tulla epäsovivana aikana, esimerkiksi talvella, kun tie ei ole auki. On tarpeen tunnistaa, että pakkasilla tyhjäty säiliö saattaa jäätyä ja se menettää toimintakuntonsa.
- Jäteyhtiön kilpailutus hävittää ylimääräisen kuljetuskapasiteetin alueelta. Se tuottaa ongelmia kriisitilanteiden hoidossa, kuten esimerkiksi jätevedenpuhdistamon ja jätevesiputkiston ongelmatilanteissa, tulvissa sekä suurten tapahtumien yhteydessä.
- Jätteen kuljettaminen hoituu vaatimukset täyttävästi molemmissa kuljetusjärjestelmissä. Kiinteistön haltijan järjestämästä mallista ei aiheudu enempää haittaa ja vaaraa ympäristölle ja terveydelle kuin kunnan kilpailuttamasta kuljetuksesta, koska lakisääteiset ympäristövaatimukset eri toiminnoille täytyy olla samat kuljetusjärjestelmästä riippumatta.

3. Kolmantena edellytyksenä jätelaissa (37 §) kiinteistön haltijan järjestämälle jätteenkuljetukselle on seuraava: "Päätöksen vaikutukset

arvioidaan kokonaisuutena myönteisiksi ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten toimintaan.” Kiinteistön haltijan järjestämää jätteenkuljetusta tukevat seuraavat seikat:

- Kotitalouksilla on mahdollisuus valita mieleisensä kuljetusyritys. Jos palvelu ei yrityksellä toimi halutulla tavalla, asiakas voi vaihtaa toiseen yritykseen.
- Päivystys toimii 24 tuntia/vrk. Tämä on tärkeä asia erityisesti lietteiden kuljetuksessa. Jätehuoltoyhtiön kilpailuttamassa kuljetuksessa toimii vain normaali asiakaspalvelu, yleensä ma-pe klo 8-16.
- Lietteiden tyhjennyksessä maksetaan vain todellisesta tilauksesta. Jos asiakas ei jäteyhtiön kilpailuttamassa kuljetuksessa voi ottaa vastaan tyhjennystä esitettynä aikana, asiakas joutuu maksamaan hukkanoutomaksun.
- Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus kehittää alueen elinkeinotoimintaa ja mahdollistaa uudet innovaatiot alalle.
- Jätehuoltoyhtiön kilpailutuksessa markkinat keskittyvät voimakkaasti ja paljon kuljetusyrityksiä on joutunut lopettamaan toimintansa. Urakka-alueiden pilkkominen pieniksi ei estä tätä kehitystä.
- Jätehuoltoyhtiön kilpailutuksessa paikkakunnan kuljettajat menettävät usein työpaikkansa, sillä jos urakan voittaa jokin alueen ulkopuolinen yritys, autot tulevat silloin isolta keskusvarikolta, ei omalta paikkakunnalta.
- Kuljettajien työsuhteet muuttuvat jätehuoltoyhtiön kilpailutuksessa pätkeiksi, mikä vaikeuttaa ammattitaitoisen työvoiman saatavuutta. Työntekijöiden ja yritysten verotulot vahvistavat alueen taloutta.
- Uuden jätelain mukainen jätteenkuljetusrekisteri turvaa viranomaisille tasavertaisen valvonnan molemmissa kuljetusjärjestelmissä.
- Uuden jätelain mukaan jätteenkuljetusyritysten tulee hakea toiminnalleen lupaa ELY-keskukselta jätehuoltorekisteriin liittymisellä. Tähän liittyvät myös vakuusmaksuvelvoitteet. Uudet velvoitteet koskevat molempia kuljetusjärjestelmiä. Myös ympäristöluvut ja ympäristövalvonnan velvoitteet koskevat samalla tavalla molempia kuljetusjärjestelmiä.

Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus on paras vaihtoehto

SKAL:n saamien tietojen mukaan kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus on paras ja toimivin vaihtoehto alueella. Se toimii hyvin, ja

asiakkaat ovat palveluun tyytyväisiä. Yksityiskohtaiset perustelut ovat seuraavat:

1. Jäteyhtiön järjestämä kilpailutus ei alenna asukkaiden kustannuksia

Sako- ja umpikaivolietteen tyhjennyksessä kuljetusten kilpailutus keskitetysti ei johda asukkaiden maksamien hintojen laskuun. Kokonaishinnat usein kohoavat, koska tyhjennykset tapahtuvat automaattisen aikataulun mukaan, eikä asiakkaiden tilausten perustella kaivojen täytyttyä. Asiakkaat joutuvat myös maksamaan jätehuoltoyhtiön kilpailutuksessa tarpeettomia hukkanoutomaksuja, jos he eivät pysty vastaanottamaan tyhjennystä esitettynä ajankohtana.

Jätehuoltoyhtiön kilpailutusta sako- ja umpikaivolietteen tyhjennyksessä on Suomessa kokeiltu vain muutamalla paikkakunnalla: Alavudella (1.1.2011 alkaen), Ilmajoella (1.3.2013 alkaen), Jalasjärvellä (1.3.2013 alkaen), Kemiönsaarella (1.1.2013 alkaen), Kuortaneella (1.4.2013 alkaen), Lapualla (1.3.2014 lähtien), Mäntyharjulla, Ranualla, Seinäjoella (1.4.2012 alkaen) ja Ähtärissä (1.5.2013 lähtien). Kokemukset ovat tämän toiminnan osalta siis hyvin vähäiset.

Kuljetusjärjestelmän muutos ja urakoitsijoiden vaihdokset kilpailutusten välillä ovat saaneet aikaan ongelmia jätehuollon toimivuudessa, kun uudet kuljetusyrietykset eivät ole löytäneet kaikkia kohteita.

Keskitetty kilpailuttaminen estää kotitalouksia hankkimasta haluamansa laadun mukaista jätteenkuljetusta. Keskitetyssä kilpailutuksessa asukkaat tai muutkaan kunnan vastuulla oleva toimijat eivät voi enää valita toista kuljetusyrietystä, jos palvelu ei toisella pelaa. Asukas on siis pakotettu tyytymään jätehuoltoyhtiön hänelle valitsemaan palvelun laatuun.

2. Keskitetty kilpailutus ei johda ympäristöpäästöjen vähentymiseen

Kahden jätteenkuljetusjärjestelmän välillä kuljetuksesta aiheutuvien päästöjen erot ovat erittäin pienet. Kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa kuljetusyrietykset ovat suunnitelleet tehokkaat kuljetusreitit. Yrityksille hukka-ajo on suoraan pois yrityksen tuotosta, eikä sellaiseen ole yksityisillä yrityksillä varaa.

Sako- ja umpikaivolietteen kunnallisessa kilpailutuksessa on säännöllisen tyhjennysrytmin vuoksi käyty imemässä puolityhjiä kaivoja.

Toisilla asiakkailla kaivot ovat olleet liian täynnä, koska kaivoja on alettu tyhjentää kalenterin mukaan eikä täyttöasteen ja tilausten perusteella.

Erityisesti umpikaivojen tyhjennys tulee tapahtua hyvin nopeasti säiliön hälytysjärjestelmän hälytyksen jälkeen. Jos tyhjennystä ei saada nopeasti, järjestelmä tukkeutuu ja jätettä purkautuu huoneistoon tai pahimmassa tapauksessa valuu ympäristöön. Nopea tyhjennys voidaan turvata vain yritysten ympärivuorokautisella hälytyspalvelulla.

Toisaalta jätehuoltoyrityksen kilpailutuksen seurauksena ylimääräinen kuljetuskaluston kapasiteetti häviää alueelta. Tällä on negatiivinen vaikutus kriisitilanteiden hoidossa, esim. jätevedenpuhdistamon ja jätevesiputkiston ongelmatilanteissa, tulvissa sekä suurten tapahtumien yhteydessä. Jätehuoltoyrityksen kilpailutuksen seurauksena näihin ongelmatilanteisiin ei saa enää nopeasti kuljetuskalustoa, joka johtaa suuriin päästöihin luontoon esim. pumppuvaurioissa jätevedenpuhdistamolla tai jätevesiputkiston repeytyttyä. Näitä ongelmatilanteita tapahtuu kohtalaisen usein ja äkkiarvaamatta.

3. Keskitetyllä kilpailutuksella on erittäin kielteiset yritysvaikutukset

Kunnallinen kilpailutus on varsin tuhoisa jätteenkuljetusalan yritystoiminnalle. Jos jokin yritys häviää kilpailutuksessa, se menettää mahdollisuuden yritystoiminnan harjoittamiseen. Mikään yritys ei voi odottaa 3-5 vuotta seuraavaa kilpailutusta jäteautot toimettomana odottaen. Jos paikallinen yritys häviää kilpailun, myös paikkakunnan kuljettajat menettävät työpaikkansa. Kunta menettää verotuloina sekä paikallisen yrityksen verot että työntekijöiden verot.

Toteutuneen perusteella voidaan osoittaa, että keskitetty kilpailutus johtaa kilpailun keskittymiseen, koska ensimmäisten kilpailutuskertojen alihinnoittelulla voidaan tietoisesti raivata markkinoilta osa yrityksistä. Seuraavalla kerralla tarjoajia on vähemmän ja hinnat lähtevät nousuun.

Julkiseen kilpailutukseen osallistuminen on monelle pienemmälle yritykselle hyvin haastavaa. Se myös vähentää julkiseen kilpailutukseen osallistumista.

Yritysten osalta jätteenkuljetusjärjestelmän muuttaminen johtaa pätkätöihin, jolloin yrityksen toiminnan kehittäminen estyy. Pahimmillaan yritys joutuu lopettamaan toimintansa ja sanomaan irti pitkäaikaisissa työsuhteissa olleen henkilöstönsä. Julkisista hankinnoista johtuva määräaikaaisuus tuo määräaikaisuuden myös henkilöstöön ja lisää laajasti taloudellista epävarmuutta.

Kunnan kilpailuttamisesta johtuva julkinen hankinta määräaikaisena toimintana aiheuttaa haittaa sekä asukkaille että alan yrityksille. Julkiset hankinnat eivät tässä tapauksessa edistä kilpailua, vaan ne lamauttavat jo toimivien markkinoiden toiminnan.

Kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen malli antaa pysyvyyden sopimusympäristöön ja mahdollistaa aidon asiakas-yritys -rajapinnan, mikä auttaa palveluiden ja keräysteknologioiden innovoinnissa ja käyttöönotossa.

4. Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Viranomaisvalvonnan osalta laki turvaa samanlaisen valvonnan kuljetusjärjestelmästä riippumatta. Jätteenkuljetusrekisteriä koskevat tiedot tulee antaa viranomaiselle myös kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa. Jätteenkuljetusrekisterin hoitaminen ja ylläpito ovat tärkeitä jätehuoltoviranomaisen tehtäviä. Jätehuoltoviranomaisen tehtävänä on valvoa jätteenkuljetusrekisterin avulla kiinteistöjen mukanaoloa jätehuollossa. Jätteenkuljetusyritykset ilmoittavat jätteenkuljetusrekisteriin jätehuollon piirissä olevat kiinteistöt, jäteastian koon ja tyhjennysvälin jätejakeittain. Tämä koskee myös lietteiden kuljetusta. Uuden jätelain mukaan sako- ja umpikaivolietteitä kuljetettaessa tulee täyttää myös siirtoasiakirja.

Uuden jätelain mukaan jätteenkuljetusyritysten tulee puolestaan hakea toiminnalleen lupaa ELY-keskukselta jätehuoltorekisteriin liittymiseen ja siihen liittyvät myös vakuusmaksuvelvoitteet. Vanhassa laissa toimintaan riitti ilmoitus ELY-keskukseen. Uudet velvoitteet koskevat molempia kuljetusjärjestelmiä. Myös ympäristöluvut ja ympäristövalvonnan velvoitteet koskevat molempia kuljetusjärjestelmiä.

Yhteenveto

Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry katsoo, että Kymen jätelautakunnan alueella ei ole esitetty sellaisia jätelain 37 §:n edellyttämiä perusteluja, jotka estäisivät sako- ja umpikaivolietteiden kuljetuksessa kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetusjärjestelmän valintaa. Alueella on tarjolla yksityisiä jätteen kuljetuspalveluja kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin.

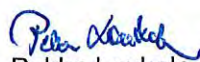
SKAL:n mielestä suora asiakkaan ja yrittäjän välinen sopimus mahdollistaa parhaiten pitkäaikaiset asiakassuhteet ja luo parhaat edellytykset tehokkaalle jätehuoltojärjestelmälle. Kunnan, ja tässä tapauksessa myös jätelautakunnan tehtävänä, on mahdollistaa asukkailla hyvin toimivat ja laadukkaat jätehuoltopalvelut sekä taata hyvät toimintaedellytykset alueen yrityksille.

Kunnioittavasti

Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry

Iiro Lehtonen
toimitusjohtaja

Pekka Loukola
asiantuntija

Lausunto sako- ja umpikaivolietteidien jätteenkuljetusjärjestelmästä

7629/14.06.00/2015

Ympäristöteollisuus ja -palvelut YTP ry edustaa noin kuuttakymmentä jätehuollon osaamista ja palveluita tarjoavaa yritystä, joiden toimintaan viranomaisten kuljetusjärjestelmäpäätökset vaikuttavat. Osa YTP:n jäsenyrityksistä toimii Kymen jätelautakunnan alueella.

Jätelain 35 ja 37 §:ssä säädettyjen kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen edellytysten perusteella kunnan jätehuoltoviranomaisen on tehtävä päätös siitä, jatketaanko sako- ja umpikaivolietteidien jätteenkuljetuksia kiinteistön haltijan järjestämänä vai siirrytäänkö kunnan järjestämään ja kilpailuttamaan jätteenkuljetukseen. YTP esittää, että nyt päätöksentekoon kuuluvissa kunnissa Kymen jätelautakunnan toimialueella tulisi säilyttää sako- ja umpikaivolietteidien kuljetuksessa kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus alla mainituin perustein.

Jätelain vaatimusten täyttyminen alueella

Kiinteistöittäinen jätteenkuljetus on järjestämistavasta riippumatta järjestettävä niin, että tarjolla on jätteen kuljetuspalveluja kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin.

Sako- ja umpikaivolietteidien kuljetuksessa Kymen jätelautakunnan toimialueella palveluita tarjoaa valtakunnallisestikin vertailtuna runsas määrä yrityksiä: Pöyryn selvityksen mukaan ainakin 16 yritystä tuo lietteitä kuntien vastaanottopaikkoihin, ja kuntakohtaisesti eriteltynä palvelua tarjoaa 2-5 yritystä. Selvityksessä ei tullut tietoon kiinteistöjä tai alueita, jotka eivät olisi saaneet palvelua.

Kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa on kyse kiinteistön haltijan ja kuljetusyrityksen välisestä yksityisoikeudellisesta sopimuksesta. Ympäristöministeriössä vahvistettavana olevassa jätelakioppaassa yhdyskuntajätehuoltoa koskevista säännöksistä painotetaan erityisesti, että yrityksiltä ei edellytetä eikä voi edellyttää yhtäläisiä asiakashintoja. Kaikissa jätelautakunnan toimialueen kunnissa toimii enemmän kuin yksi palveluja tuottava yritys, jolloin voidaan katsoa, että kilpailu pitää asiakkaiden hinnat kohtuullisina. Kuluttaja- ja kilpailuvirasto on myös ottanut kantaa, että edes vain yhden

yrittäjien toiminta alueella ei ole ongelmallista kohtuullisuuden kannalta, kunhan yritys ei käytä määräävää markkina-asemaa väärin.

Pöyryn selvitys arvioi kuntakohtaisesti useimmissa kunnissa hintojen olevan joko suhteellisen tasapuolisia, tasapuolisia tai hyvin tasapuolisia. Vertailussa todetaan, että osassa kunnissa lietteen käsittelyn hinta aiheuttaa epätasa-arvoa hinnoitteluun. Lietteen käsittely ja siitä aiheutuvat maksut eivät ole kuitenkaan jätteenkuljetusjärjestelmäpäätökseen liittyvä tekijä. Selvityksessä tuodaan myös esille, että tyhjennyksen hinta ei aina ole ensisijainen kriteeri kuljettajan valinnalle. Pyydämme jätelautakuntaa ottamaan huomioon kuntalaisten valinnanvapauden merkityksen.

Jätteenkuljetuksen tulee edistää jätehuollon yleistä toimivuutta kunnassa, tukea jätehuollon alueellista kehittämistä eikä saa aiheuttaa vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle.

Kiinteistön haltijan järjestelmässä jätteenkuljetuksessa kaivot tyhjennetään tilausten ja täyttöasteen mukaan, kuitenkin jätehuoltomääräysten mukaisesti. Iso osa olemassa olevaa tietoa häviää, jos asiakassuhteet katkaistaan siirtämällä kuljetukset kunnan järjestämäksi. Pahimmillaan kunnan järjestämään jätteenkuljetukseen siirtyminen hävittää jätevesilietteiden kuljetuskapasiteettia alueelta, mikä aiheuttaa ongelmia kriisitilanteiden hoidossa, kuten jätevedenpuhdistamon ja jätevesiputkiston ongelmatilanteissa, tulvissa sekä suurten tapahtumien yhteydessä. Myös välillinen vaikutus vaihtolavakuljetuksiin ja yrityksille tarjottaviin palveluihin voi olla merkittävä. Selvityksessä ei riittävästi huomioida kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen kokonaisuutena myönteistä vaikutusta elinkeinotoimintaan sekä jätehuollon kokonaisuuteen.

Pöyryn selvityksessä ei noussut esille luvattomia kuljettajia. Tarkastelu osoittaa, että laskennallisesti voidaan arvioida lietteiden päätyvän asianmukaiseen vastaanottoon. Myös valvovan viranomaiset havainnot osoittavat nykyisen keräysjärjestelmän toimivan hyvin.

Jätteiden kuljettaminen hoituu vaatimukset täyttävästi molemmissa kuljetusjärjestelmissä, koska lakisääteiset ympäristövaatimukset eri toiminnoille ovat samat kuljetusjärjestelmästä riippumatta. Ympäristövaikutuksia arvioitaessa tulee myös huomioida, että keskitetty kilpailutus ei johda merkittäviin ympäristöpäästöjen vähentymiseen. Jätteenkuljetuksen osuus raskaan liikenteen suoritteesta on vain 0,62 %, ja keskitetty kilpailutus vähentää koko raskaan liikenteen suoritetta yhden jättejakeen kuljetuksessa ainoastaan 0,09 %. Lisäksi jätteen käsittelyn elinkaareissa kuljetusvaiheen ympäristövaikutukset on todettu vähäisiksi useissa tutkimuksissa.

Päätöksen vaikutukset tulee olla kokonaisuutena myönteiset ottaen erityisesti huomioon vaikutukset kotitalouksien asemaan sekä yritysten ja viranomaisten toimintaan.

Kiinteistön haltijan järjestämässä jätteenkuljetuksessa kotitalouksilla on mahdollisuus valita mieleisensä kuljetusyritys. Päivystys toimii laajan asiakaspohjan sekä yrityksille jo

tarjottavien palvelujen avulla 24 tuntia/vrk. Nykyisessä järjestelmässä asiakas maksaa vain todellisesta tilauksesta.

Kuljetusjärjestelmän vaihdos voi myös vähentää alueen omien kuljettajien työpaikkoja, jos urakan voittaa jokin alueen ulkopuolinen yritys. Yritysten ja työntekijöiden verotulot vahvistavat alueen taloutta. Jätelain 143 §:n mukainen jätteenkuljetusrekisteri turvaa viranomaisille tasavertaisen valvonnan molemmissa kuljetusjärjestelmissä.

Mikäli tietojen keräämisessä tai muissa valvontaan liittyvissä asioissa on ollut ongelmia, tulee yrityksiä, ja joissakin tapauksissa jätteen tuottajia, kohdennetusti tiedottaa heille kuuluvista velvoitteista.

Kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus on paras vaihtoehto

Suora asiakkaan ja yrittäjän välinen sopimus mahdollistaa parhaiten pitkäaikaiset asiakassuhteet ja luo parhaat edellytykset tehokkaalle jätehuoltojärjestelmälle. Kunnan tehtävä on mahdollistaa asukkailla hyvin toimivat ja laadukkaat jätehuoltopalvelut sekä taata hyvät toimintaedellytykset alueen yrityksille. YTP katsoo, että Kymen jätelautakunnan toimialueella Haminan, Iitin, Kotkan, Kouvolan, Lapinjärven, Miehikkälän, Pyhtään ja Virolahden kunnissa jätelain 35 ja 37 §:n edellyttämät perustelut kiinteistön haltijan järjestämälle jätteenkuljetukselle täyttyvät.

Kunnioitavasti

Ympäristöteollisuus ja -palvelut YTP ry

Tatu Rauhamäki

Lausuntojen ja kannanottojen yhteenveto

D:no 7629/14.06.00/2015

Lausunnot

Lausuntopyyntö 5.10.2015, määräpäivä 13.11.2015 klo 15 mennessä

Lausunnon antaja	Saapumispäivä	
Haminan kaupunki	23.10.2015	Kaupunkikehityslautakunta 22.10.2015 32§: Lausuntona todetaan, että kiinteistönhaltijan järjestämänä jätteenkuljetuksena sako- ja umpikaivolietteiden nykyinen käytännössä oleva järjestelmä on toimiva, koska Haminan kaupungin alueella on riittävästi tähän liittyvää ammattitaitoista ja kilpailukykyistä yritystoimintaa ja kaupungissa on järjestetty toimiva vastaanottopaikka ko. lietteille. Näin järjestettynä toiminta edistää jätehuollon yleistä toimivuutta ja tukee jätehuollon alueellista kehittämistä. Kokonaisvaikutukset arvioidaan myönteisiksi myös kotitalouksien asemaan ja yritysten sekä viranomaisten toimintaan.
litin kunta	17.11.2015	Kouvolaan Ympäristöpalvelut on valmistellut lausunnon kaupunginhallitukselle viranhaltijalausuntona ja se on annettu terveyden- ja ympäristönsuojeluviranomaisena. Nykyinen sako- ja umpikaivolietteiden sopimusperusteinen eli kiinteistönhaltijan järjestämä jätteenkuljetusjärjestelmä Kouvolaan ja litin kuntien alueella on kuitenkin ollut toimiva. Sako- ja umpikaivolietteiden tyhjentämisistä ja kuljetuksista ei ole tullut juurikaan yhteydenottoja ympäristöpalveluihin eikä niistä ole todettu aiheutuneen haittaa terveydelle tai ympäristölle. Näin ollen terveyden- ja ympäristönsuojelun näkökulmasta katsottuna ei ole olemassa merkittävää tarvetta sako- ja umpikaivolietteiden kuljetusjärjestelmän muuttamiselle.
Kotkan kaupunki	2.12.2015	Kaupunginhallitus 23.11.2015 315§: Kaupunginhallitus päättää antaa Kymen jätelautakunnalle ympäristölautakunnan lausunnosta ilmenevän mukaisen lausunnon. Ympäristölautakunta 5.11.2015 146§: Kotkan ympäristölautakunta puoltaa nykyisen kiinteistönhaltijan järjestämän sako- ja umpikaivolietteiden jätteenkuljetusjärjestelmän säilyttämistä.
Kouvolaan kaupunki	17.11.2015	Kaupunginhallitus 9.11.2015 244§ Kouvolaan kaupunki toteaa lausuntonaan, että nykyistä sako- ja umpikaivolietteen sopimusperusteista kuljetusjärjestelmää ei ole tarpeen muuttaa. Ympäristöpalvelut on valmistellut lausunnon kaupunginhallitukselle viranhaltijalausuntona ja se on annettu terveyden- ja ympäristönsuojeluviranomaisena. Nykyinen sako- ja umpikaivolietteiden sopimusperusteinen eli kiinteistönhaltijan järjestämä jätteenkuljetusjärjestelmä Kouvolaan ja litin kuntien alueella on kuitenkin ollut toimiva. Sako- ja umpikaivolietteiden tyhjentämisistä ja kuljetuksista ei ole tullut juurikaan yhteydenottoja ympäristöpalveluihin eikä niistä ole

		todettu aiheutuneen haittaa terveydelle tai ympäristölle. Näin ollen terveyden- ja ympäristönsuojelun näkökulmasta katsottuna ei ole olemassa merkittävää tarvetta sako- ja umpikaivolietteiden kuljetusjärjestelmän muuttamiselle.
Lapinjärven kunta	12.11.2015	Loviisan kaupungin rakennus- ja ympäristölautakunta 5.11.2015 80§: Lausunnossa todetaan kyseisen ympäristöviranomaisen toimivan jätehuollon valvontaviranomaisena. Lausunnossa ei oteta kantaa kummankaan kuljetusjärjestelmän puolesta vaan edellytetään että ympäristönsuojelunäkökohdat huomioidaan.
Miehikkälän kunta	11.11.2015	Kunnanhallitus 9.11.2015 177§: Kunnanhallitus päättää hyväksyä teknisen lautakunnan esityksen ja lausuntonaan puoltaa pysymistä sopimusperusteisesti järjestetyssä sako- ja umpikaivolietteen ja normaalin jätteen kuljetuksessa. Tekninen lautakunta 28.10.2015 113§. Puheenjohtaja totesi, että äänin 4-2 Markus Tyllin vastaehdotus hyväksyttiin. Markus Tylli esitti, että kunnanhallitukset puoltavat lausunnoissaan pysymistä sopimusperusteisesti järjestetyssä sako- ja umpikaivolietteen kuljetuksessa.
Pyhtään kunta	9.11.2015	Kunnanhallitus 2.11.2015 212§: Kotkan ympäristökeskuksesta ympäristötarkastaja Ossi Parviainen on antanut asiasta lausunnon, jonka mukaan ympäristökeskus puoltaa nykyisen kiinteistön haltijan järjestämän sako- ja umpikaivolietteiden jätteenkuljetusjärjestelmän säilyttämistä. Samoin Kaakkois-Suomen Kuljetusyritykset ry on antanut asiasta nykyistä kuljetusjärjestelmää puoltavan lausunnon. Kunnanhallitus lausuu edellä olevaan viitaten Kymen jätelautakunnalle, että Pyhtään kunnassa nykyisin käytössä oleva sako- ja umpikaivolietteiden jätteenkuljetusjärjestelmä täyttää jätelain 37§:ssä asetetut vaatimukset. Siksi em. lietteiden jätteenkuljetus tulee jatkossakin Pyhtään kunnan alueella järjestää kiinteistön haltijan järjestämänä jätteenkuljetuksena. Tekninen lautakunta 13.10.2015 89§: Tekninen lautakunta toteaa, että Kymen jätelautakunnan Pöyryllä teettämä selvitys sako- ja umpikaivolietteiden nykytilasta osoittaa, että Pyhtäällä täyttyy jätelain JL 37§:ssä asetetut vaatimukset. Tällöin jätteenkuljetus voidaan järjestää Pyhtään kunnassa jatkossakin kiinteistön haltijan järjestämänä jätteenkuljetuksena. Lisäksi tekninen lautakunta pitää tärkeänä, että kiinteistön omistajalla säilyy oikeus valita jätteenkuljetusyritystä.
Virolahden kunta	13.11.2015 klo 9:00	Kunnanhallitus 9.11.2015 191§ Kunnanhallitus päättää todeta lausuntonaan teknisen lautakunnan esityksen mukaisesti, että sako- ja umpikaivolietteiden kuljetus tulee jatkossakin järjestää Virolahden kunnan alueella kiinteistön haltijan järjestämänä jätteenkuljetuksena. Tekninen lautakunta 28.10.2015 113§: Puheenjohtaja totesi, että äänin 4-2 Markus Tyllin vastaehdotus

		hyväksyttiin. Markus Tylli esitti, että kunnanhallitukset puoltavat lausunnoissaan pysymistä sopimusperusteisesti järjestetyssä sako- ja umpikaivolietteen kuljetuksessa.
Haminan Vesi	23.10.2015	Selvitystyö sako- ja umpikaivolietteiden jätteenkuljetusjärjestelmän nykytilasta on laadittu Haminan osalta asianmukaisesti. Nuutniemen puhdistamolla on kapasiteettia vastaanottaa alueen sako- ja umpikaivolietteet sekä määrällisesti että laadullisesti. Lietteiden määrä on laskenut viime vuosina viemäriosuuskuntien rakentamisen johdosta. Alueella toimii kolme kuljetusyritystä, joten kilpailua on riittävästi ja hinnoittelu on säilynyt kohtuullisena. Haminan ympäristövalvontaviranomaisen mielestä käytäntö on palvellut hyvine eikä valituksia ole tullut. Jätteenkuljetuksessa on noudatettu kunnan jätehuoltomääräyksiä. Suosittelemme nykyisen toimintatavan jatkamista eli kiinteistön haltijan järjestämänä jätteenkuljetuksena.
Kouvola Vesi Oy	13.11.2015 klo 13:11	Lausuntona Kouvola Vesi Oy toteaa, että sako- ja umpikaivolietteiden jätteenkuljetuksen järjestäminen kiinteistön haltijan toimesta on ollut toimiva ratkaisu. Edellä mainittujen syiden johdosta kiinteistönhaltijan järjestämää jätteenkuljetusta pidetään jatkossakin hyvänä ratkaisuna.
Kymenlaakson Jäte Oy	26.11.2015	Kymenlaakson Jäte Oy:n mielestä Pöyryn Kymen jätelautakunnan toimeksiannosta tekemä kuljetuksen nykytilatarkastelu ei ole riittävän kattava erityisesti asiakasnäkökulman osalta. Lausuntona Kymenlaakson jäte Oy toteaa, että kunnan järjestämä jätteenkuljetus täyttää parhaiten jätelain 35§:ssä mainitut vaatimukset, eikä ole laissa mainittuja perusteita, miksi kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus voisi jatkua toimialueella.

Kymen Vesi Oy:n lausuntoa ei saapunut määräpäivään 13.11.2015 klo 15 mennessä.

Kannanotot

Kuulutus 363/2015 nähtävillä 6.10.–13.11.2015, määräpäivä 13.11.2015 klo 15 mennessä

Julkaistu: Kaakonkulma 8.10.2015, Kaupunkilehti Ankkuri 7.10.2015, Kaupunkilehti Pohjois-Kymenlaakso 7.10.2015, Kymen Sanomat 7.10.2015, Loviisan Sanomat 6.10.2015, Östra Nyland 6.10.2015

Kannanoton tekijä	Saapumispäivä	
Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry	6.11.2015	Moniin henkilöstö-, asiakas- ja yritysnaikokohtiin vedoten Auto- ja Kuljetusalan Työntekijäliitto AKT ry lausuu kannanottoon pitävänsä kiinteistönhaltijan järjestämää jätteenkuljetusjärjestelmää kokonaisvaikutuksiltaan kaikkien osapuolien kannalta parhaimpana ja suosittelee sitä kunnille.
Kaakkois-Suomen Kuljetusyritykät ry SKAL ry:n alueyhdistys	23.10.2015	Kaakkois-Suomen Kuljetusyritykät kertoo edustavansa asiassa alueen toimijoita, jolloin sen mielipide tulee ottaa huomioon. Kaakkois-Suomen Kuljetusyritykät ry katsoo, että Kymen jätelautakunnan alueella ei ole esitetty sellaisia jätelain 37§:n edellyttämiä perusteluja, jotka estäisivät sako- ja umpikaivolietteiden kuljetuksessa kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetuksen valintaa. Alueella on tarjolla yksityisiä jätteen

		kuljetuspalveluja kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin.
Kymen jätelautakunnan alueella toimivat sako- ja umpikaivoja tyhjentävät yrittäjät	9.11.2015	Kymen jätelautakunnan alueella toimivat sako- ja umpikaivoja tyhjentävät yrittäjät toteavat kannanottonaan, että koko Kymen jätelautakunnan alueella paras tapa hoitaa sako- ja umpikaivolietteidien tyhjennykset on nykyinen kiinteistönhaltijan järjestämä jätteenkuljetusjärjestelmä.
Kymen yrittäjät ry	13.11.2015	Kymen Yrittäjät ry arvostelee Pöyry Oy:n Kymen jätelautakunnan toimeksiannosta tekemää jätteenkuljetuksen nykytilaselvitystä useilta osilta. Kannanottona yhdistys toteaa, että Kymen jätelautakunnan alueella käytössä oleva sako- ja umpikaivolietteitä koskeva kiinteistön haltijan järjestämään jätteenkuljetukseen perustuva nykyjärjestelmä täyttää jätelain mukaiset reunaehdot ja jätelain 37 §:n mukaiset edellytykset. Nykyjärjestelmä on toimiva, asiakaslähtöinen, pk-yritysten kilpailua, elinvoimaisuutta ja markkinaehtoisuutta lisäävä sekä jätelain mukaisesti toteutettu. Se myös tukee kokonaispalvelujen tarjontaa jätelautakunnan alueella, erityisesti haja-asutusalueiden tarpeet huomioon ottaen.
Lassila & Tikanoja Oyj, Kotkan yksikkö	13.11.2015	L & T esittää, että Kymen jätelautakunnan alueella parhaiten sopiva jätteenkuljetusjärjestelmä sako- ja umpikaivolietteille on kiinteistön haltijan järjestämäkuljetus. Lausunnossa on tuotu esille monia esitystä puoltavia näkökohtia.
Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry	19.10.2015	SKAL toteaa edustavansa yksityisiä jätehuoltoyrityksiä. Liiton jäsenyrityksiä toimii myös Kymen jätelautakunnan alueella. SKAL toteaa edustavansa asiassa alueen toimijoita ja edellyttää, että sen mielipide tulee ottaa huomioon. Suomen Kuljetus ja Logistiikka SKAL ry katsoo, että Kymen jätelautakunnan alueella ei ole esitetty sellaisia jätelain 37§:n edellyttämiä perusteluja, jotka estäisivät sako- ja umpikaivolietteidien kuljetuksessa kiinteistön haltijan järjestämän jätteenkuljetusjärjestelmän valintaa. Alueella on tarjolla yksityisiä jätteen kuljetuspalveluja kattavasti ja luotettavasti sekä kohtuullisin ja syrjimättömin ehdoin.
Ympäristöteollisuus ja – palvelut YTP ry	13.11.2015	Ympäristöteollisuus ja – palvelut YTP ry kertoo edustavansa noin kuuttakymmentä jätehuollon osaamista ja palveluita tarjoavaa yritystä, joiden toimintaan viranomaisten kuljetusjärjestelmäpäätökset vaikuttavat. Osa YTP:n jäsenyrityksistä toimii Kymen jätelautakunnan alueella. YTP esittää kannanottonaan, että kiinteistön haltijan järjestämä jätteenkuljetus on paras vaihtoehto. Suora asiakkaan ja yrittäjän välinen sopimus mahdollistaa parhaiten pitkäaikaiset asiakassuhteet ja luo parhaat edellytykset tehokkaalle jätehuoltojärjestelmälle. YTP katsoo, että Kymen jätelautakunnan toimialueella Haminan, Iitin, Kotkan, Kouvolan, Lapinjärven, Miehikkälän, Pyhtään ja Virolahden kunnissa jätelain 35 ja 37§:n edellyttämät perustelut kiinteistön haltijan järjestämälle jätteenkuljetukselle täyttyvät.